LV

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

2021

ES aģentūru 2021. gada revīziju īss apraksts

Informācijas apkopojums par Eiropas Revīzijas palātas 2021. gada ziņojumu par ES aģentūrām

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1
Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx
Tīmekļa vietne: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors

Papildu informācija par Eiropas Savienību ir pieejama portālā Europa (http://europa.eu).

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2022

PDF ISBN 978-92-847-8834-7 doi:10.2865/279700 QJ-AH-22-001-LV-N
HTML ISBN 978-92-847-8835-4 doi:10.2865/385367 QJ-AH-22-001-LV-Q

Printed in Luxembourg

Saturs

	Punkts
Kopsavilkums	I–V
Ko mēs revidējām	01–18
Decentralizēto aģentūru pārziņā ir konkrētas rīcībpolitikas vajadzības	05
Eiropas Komisijas izpildaģentūras īsteno ES programmas	06
Pārējām struktūrām ir īpašas pilnvaras	07
Aģentūras finansē no dažādiem avotiem atbilstoši dažādām DFS kategorijām	08–13
Budžeta un tā izpildes apstiprināšanas procedūras ir līdzīgas visām aģentūrām, izņemot *EUIPO*, *CPVO* un VNV	14–15
ES aģentūru tīkls veicina aģentūru sadarbību un saziņu ar ieinteresētajām personām	16–18
Mūsu revīzija	19–23
Mūsu pilnvaras	19–20
Par gadījumiem, kuros ir aizdomas par krāpšanu, ziņojam attiecīgajām ES struktūrām – *OLAF* un *EPPO*	21
Revīzijas procedūru digitalizācija Eiropas Revīzijas palātā turpinās	22–23
Mūsu atzinumi	24–38
Aģentūru ikgadējās revīzijas rezultāti attiecībā uz 2021. finanšu gadu ir pozitīvi	24
Par visu aģentūru pārskatu ticamību sniegti atzinumi bez iebildēm	25–31
Punkti “Apstākļu akcentējums” ir svarīgi *EMA*, *Frontex*, VNV un *EIGE* pārskatu izprašanai	26–30
Krievijas agresijas kara pret Ukrainu ietekme	31
Par visu aģentūru pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību ir sniegti atzinumi bez iebildēm	32–34
Punkts “Apstākļu akcentējums” palīdz izprast VNV ieņēmumus	33

Punktā "Citi jautājumi" aplūkots VNV ieņēmumiem īpaši svarīgs jautājums 34

Par aģentūru pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību ir sniegti atzinumi bez iebildēm, izņēmums ir *eu-LISA* 35–38

Punkts "Apstākļu akcentējums" palīdz izprast *Frontex* maksājumus 37

Punkts "Citi jautājumi" par *HaDEA* maksājumiem īpaši svarīgiem jautājumiem 38

Mūsu apsvērumi norāda uz jomām, kurās vajadzīgi uzlabojumi 39–47

Nepilnību skaits publiskā iepirkuma procedūrās turpina pieaugt, un šīs nepilnības joprojām ir lielākais nepareizu maksājumu cēlonis 41–42

Pārvaldības un kontroles sistēmas ietekmē nepilnības 43–44

Darbā pieņemšanas nepilnības bieži vien ir saistītas ar izvērtēšanas procesu 45

Nepilnības budžeta pārvaldībā parasti rada lielus pārnesumus vai novēlotus maksājumus 46–47

Nepilnības un laba prakse aģentūru darbā saistībā ar iespējamām "virpuļdurvju efekta" situācijām 48–59

Spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā nav skaidru prasību attiecībā uz atbilstību un uzraudzību 51–53

Aģentūras lielākoties pilda savus juridiskos pienākumus 54–56

Tikai dažas aģentūras, risinot iespējamās "virpuļdurvju efekta" situācijas, pārsniedz minimālās juridiskās prasības 57–59

Citi ERP dokumenti, kuri attiecas uz aģentūrām 60

Aģentūras veic turpmākus pasākumus saistībā ar iepriekšējo gadu revīzijas apsvērumiem 61–62

Akronīmu saraksts, ko izmanto ES aģentūrām un citām struktūrām

Revīzijas darba grupa

Kopsavilkums

I Eiropas Revīzijas palāta (ERP) veic Eiropas Savienības finanšu ārējo revīziju[1]. Pildot šo uzdevumu, mūsu iestāde darbojas kā neatkarīga ES iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve un sekmē ES finanšu labāku pārvaldību[2].

II Šajā dokumentā ir izklāstīti rezultāti, ko ieguvām ES aģentūru un citu ES struktūru (turpmāk tekstā – "aģentūras") revīzijā attiecībā uz 2021. finanšu gadu, kā arī citi ERP tajā pašā gadā veiktas revīzijas rezultāti saistībā ar aģentūrām, tostarp darbs pie horizontāla temata, kas saistīts ar interešu konfliktu risku.

III Aģentūru revīzija par 2021. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu kopumā deva pozitīvus rezultātus, kas saskan ar tiem, par kuriem esam ziņojuši iepriekšējos gados. *Ticamības deklarācijās*, kas sagatavotas par katru aģentūru, mēs sniedzām

- revīzijas atzinumus bez iebildēm (jeb "tīrus" atzinumus) par visu aģentūru pārskatu ticamību;
- revīzijas atzinumus bez iebildēm (jeb "tīrus" atzinumus) par visu aģentūru pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību;
- revīzijas atzinumus bez iebildēm (jeb "tīrus" atzinumus) par visu aģentūru pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību, izņemot *eu-LISA*, par kuru sniedzām atzinumu ar iebildēm.

IV Tomēr attiecībā uz lielāko daļu aģentūru mēs vēršam uzmanību uz jomām, kurās ir iespējami uzlabojumi, formulējot *apstākļu akcentējuma* un *citu jautājumu* punktus un *apsvērumus, kuri nav pretrunā sniegtajiem revīzijas atzinumiem*. Kopumā mēs formulējām 77 apsvērumus par 33 aģentūrām, lai pievērstos jomām, kurās vajadzīgi turpmāki uzlabojumi; šādas jomas ir, piemēram, publiskais iepirkums, budžeta pārvaldība, pieņemšana darbā un pārvaldības un kontroles sistēmas.

---

[1] 285.–287. pants (OV C 326, 26.10.2012., 169.–171. lpp.).

[2] Plašāku informāciju par mūsu darbu var atrast pārskatos par mūsu darbību, mūsu sagatavotajos ikgadējos pārskatos par ES budžeta izpildi, īpašajos ziņojumos, vispārējā stāvokļa apskatos un atzinumos par jauniem vai grozītiem ES tiesību aktiem vai citiem lēmumiem, kuri ietekmē finanšu pārvaldību (www.eca.europa.eu).

V Lai novērstu šīs nepilnības, mēs arī ierosinājām turpmāk minētās *veicamās darbības*.

- Attiecīgajām aģentūrām turpmāk jāuzlabo savas publiskā iepirkuma procedūras, nodrošinot pilnīgu atbilstību piemērojamajiem noteikumiem, lai gādātu, ka tās panāk labāko iespējamo ieguldīto līdzekļu atdevi. Jo īpaši, īstenojot pamatlīgumus, aģentūrām jāizmanto konkrētie līgumi tikai to preču vai pakalpojumu iepirkumam, uz kuriem attiecas saistītais pamatlīgums.

- Lai novērstu pārmērīgu pārnesumu līmeni, attiecīgajām aģentūrām vēl vairāk jāuzlabo to budžeta plānošana un izpildes cikli.

- ES aģentūru tīklam jāsazinās ar Komisiju un likumdevējiem, lai ierosinātu izmaiņas tiesiskajā regulējumā, nosakot minimālo noteikumu kopumu, kas piemērojams ES aģentūru valžu locekļiem saistībā ar interešu konfliktu un "virpuļdurvju efektu".

- Aģentūrām jāstiprina savas iekšējās procedūras un kontroles mehānismi attiecībā uz iespējamām "virpuļdurvju efekta" situācijām, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību piemērojamajiem noteikumiem.

- Aģentūrām jāievieš iekšējie noteikumi attiecībā uz valdes locekļiem par interešu konfliktiem kopumā un jo īpaši par "virpuļdurvju efekta" situācijām.

- Aģentūrām aktīvi jāuzrauga savu augstākā līmeņa darbinieku (tostarp to, kuri aizgājuši no aģentūras pēdējo divu gadu laikā) profesionālā darbība, lai varētu atklāt nedeklarētas "virpuļdurvju efekta" situācijas un nodrošināt iepriekš noteikto ierobežojumu ievērošanu.

Ko mēs revidējām

01 ES aģentūras ir atsevišķas juridiskas personas, kas izveidotas ar sekundārajiem tiesību aktiem, lai pildītu īpašus tehniskus, zinātniskus vai pārvaldības uzdevumus, kuri palīdz ES iestādēm izstrādāt un īstenot politikas virzienus. Tās atrodas dažādās dalībvalstīs un nozīmīgi ietekmē Eiropas iedzīvotāju ikdienas dzīvei būtiskas jomas, tādas kā veselība, drošība, drošums, brīvība un tiesiskums.

02 Ir triju veidu aģentūras: decentralizētās aģentūras, Komisijas izpildaģentūras un citas struktūras. Atšķirības starp tām ir aprakstītas turpmāk tekstā.

03 Aģentūru skaits gadu gaitā ir palielinājies. Mūsu ziņojums par 2021. gadu attiecas uz 44 aģentūrām, kā parādīts ***1. attēlā***, un tas ir par trim vairāk nekā mūsu ziņojumā par 2020. gadu. Trīs jaunās aģentūras ir šādas:

- Eiropas Darba iestāde (*ELA*), kas sāka darbību 2019. gada 17. oktobrī un ir finansiāli autonoma kopš 2021. gada 26. maija;
- Eiropas Prokuratūra (*EPPO*), kas sāka darbību 2021. gada 1. jūnijā un ir finansiāli autonoma kopš 2021. gada 24. jūnija;
- Eiropas Veselības un digitālā izpildaģentūra (*HaDEA*), kas izveidota 2021. gada 16. februārī.

1. attēls. Aģentūru laika grafiks

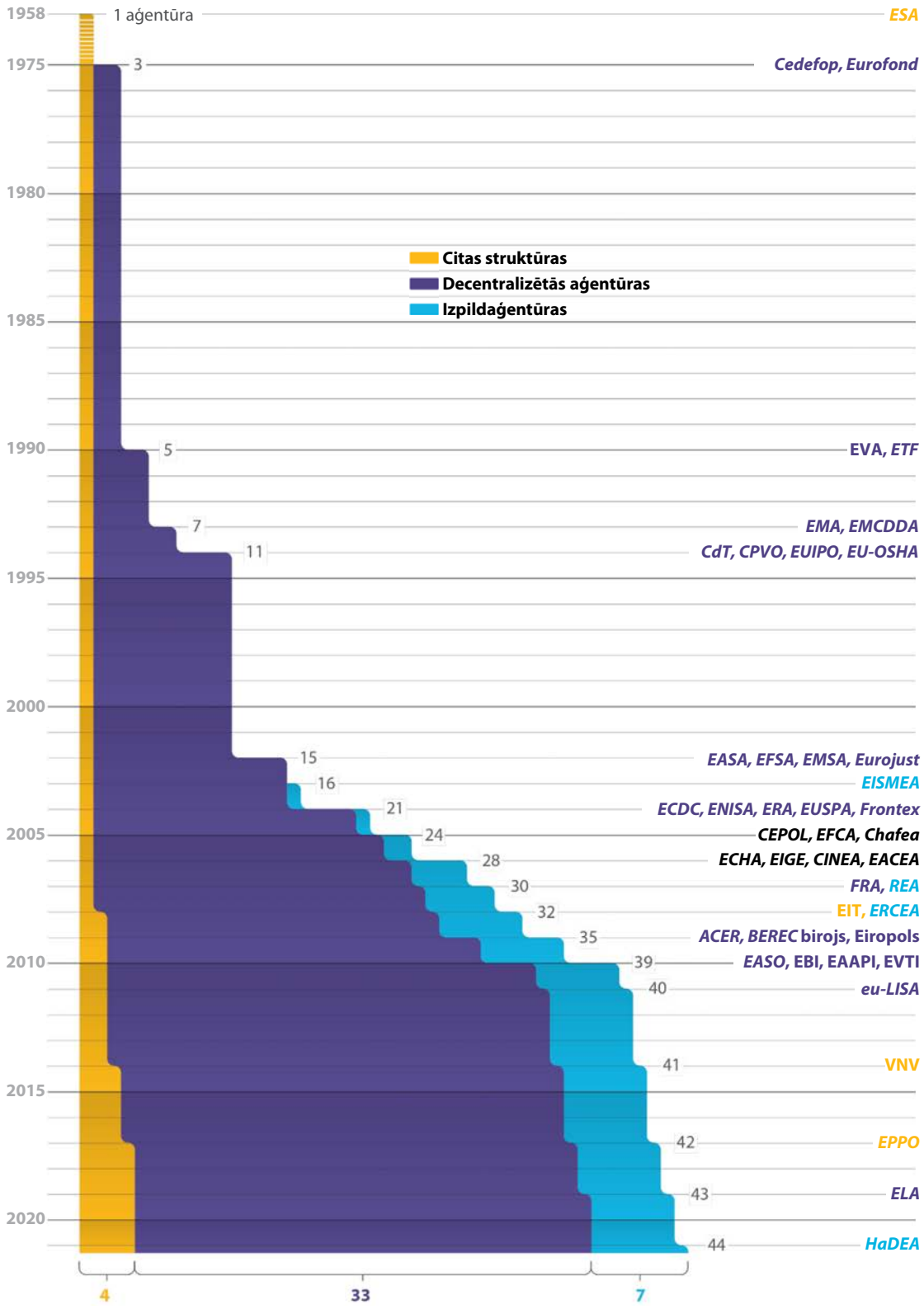

Piezīme. Attēlā minētais gads attiecas uz gadu, kad stājās spēkā aģentūras (vai tās priekšteces) izveides akts.

Avots: ERP.

04 Visas izpildaģentūras atrodas Briselē. Decentralizētās aģentūras un citas struktūras ir izvietotas visā Eiropas Savienībā dažādās dalībvalstīs, kā parādīts ***2. attēlā***. Par to atrašanās vietu lemj Padome vai Padome kopā ar Eiropas Parlamentu.

2. attēls. Aģentūru atrašanās vieta dalībvalstīs

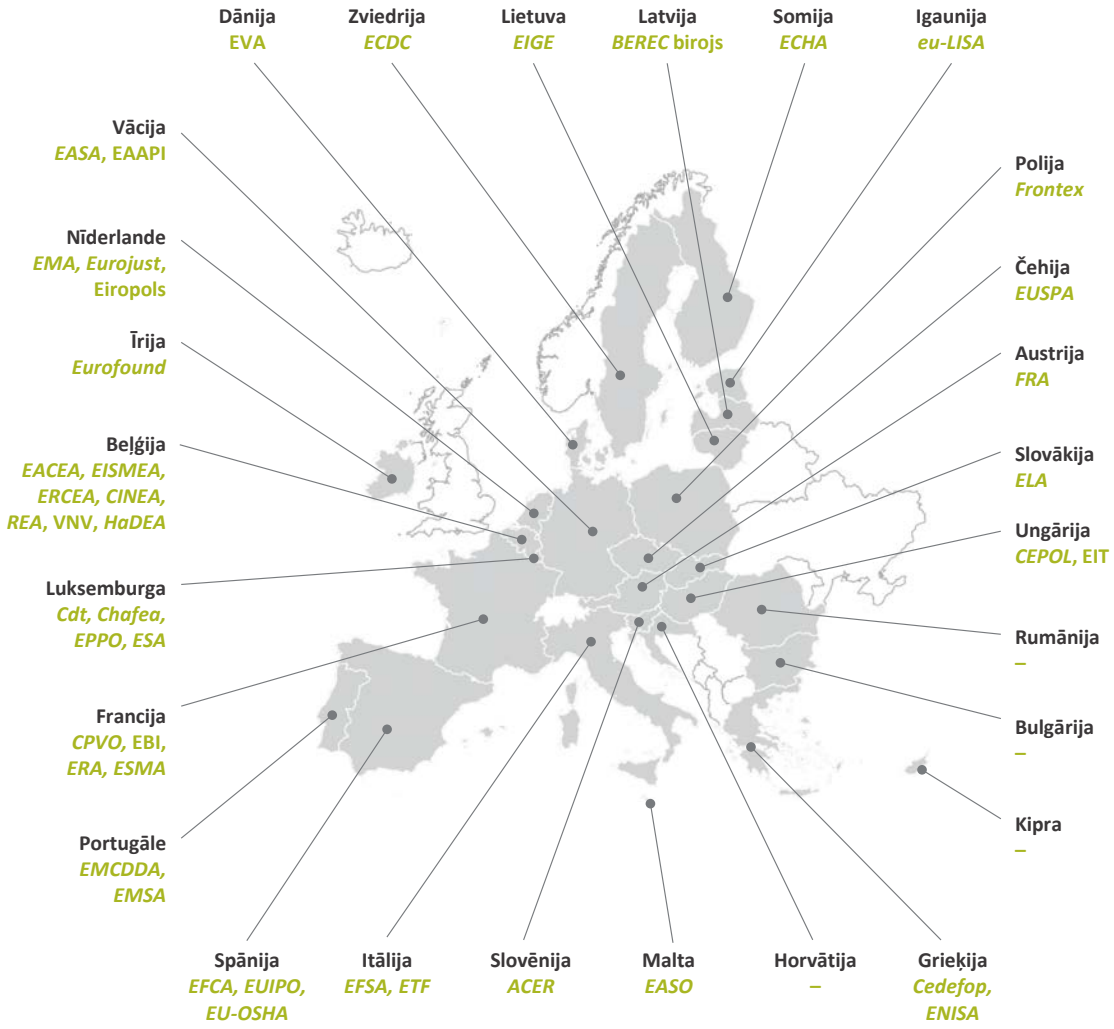

Avots: ERP.

Decentralizēto aģentūru pārziņā ir konkrētas rīcībpolitikas vajadzības

05 Darbojas 33 decentralizētas aģentūras[3], un tām ir liela nozīme ES rīcībpolitikas sagatavošanā un īstenošanā, proti, tās veic tehniskus, zinātniskus, darbības nodrošināšanas un/vai regulatīvus uzdevumus. To uzdevums ir risināt konkrētas rīcībpolitikas vajadzības un pastiprināt sadarbību Eiropas mērogā, apvienojot ES un dalībvalstu valdību tehnisko un specializēto zinātību. Aģentūras ir izveidotas uz nenoteiktu laiku ar Padomes vai Eiropas Parlamenta un Padomes regulu.

Eiropas Komisijas izpildaģentūras īsteno ES programmas

06 Septiņas Komisijas izpildaģentūras[4] īsteno izpildes un darbības nodrošināšanas uzdevumus saistībā ar ES programmām, piemēram, atbalsta ieinteresētās personas Eiropas zaļā kursa realizēšanā (*CINEA*) un pārvalda atsevišķus "Apvārsnis Eiropa" projektus (*REA*). Tās ir izveidotas, lai darbotos noteiktu laika posmu (pašlaik līdz 2028. gada 31. decembrim).

Pārējām struktūrām ir īpašas pilnvaras

07 Četras pārējās struktūras ir EIT, *EPPO*, *ESA* un VNV. EIT ir neatkarīga, decentralizēta ES struktūra, kura apvieno zinātniskos, uzņēmējdarbības un izglītības resursus nolūkā stiprināt ES inovācijas spējas, piešķirot finansējumu dotācijām. *EPPO* ir neatkarīga ES struktūra, kas veic izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziegumiem pret ES budžetu. *ESA* tika izveidota, lai saskaņā ar *Euratom* līgumu nodrošinātu regulāru un taisnīgu kodoldegvielas piegādi ES lietotājiem. VNV ir galvenā vienotā noregulējuma mehānisma iestāde Eiropas banku savienībā. Valdes pamatuzdevums ir ar iespējami mazāku ietekmi uz reālo ekonomiku un publiskajām finansēm ES dalībvalstīs nodrošināt sakārtotu noregulējumu bankām, kuras kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīgas. Papildus savam ziņojumam mēs katru gadu sagatavojam arī ziņojumu par VNV iespējamām saistībām[5].

---

[3] *ACER*, *BEREC* birojs, *Cedefop*, *CdT*, *CEPOL*, *CPVO*, *EASA*, *EASO*, EBI, *ECDC*, *ECHA*, EVA, *EFCA*, *EFSA*, *EIGE*, EAAPI, *ELA*, *EMA*, *EMCDDA*, *EMSA*, *ENISA*, *ERA*, EVTI, *ETF*, *EUIPO*, *eu-LISA*, *EU-OSHA*, *EUSPA*, *Eurofound*, *Eurojust*, Eiropols, *FRA*, *Frontex*.

[4] *CINEA*, *EACEA*, *EISMEA*, *ERCEA*, *HaDEA*, *REA* un *Chafea* (kas pārstāja pastāvēt 2021. gada 1. aprīlī).

[5] Sk. mūsu ziņojumu par 2020. finanšu gadu.

Aģentūras finansē no dažādiem avotiem atbilstoši dažādām DFS kategorijām

08 Kopējais 2021. gada budžets visām aģentūrām, izņemot VNV, bija 4,1 miljards EUR (2020. gadā: 3,7 miljardi EUR). Tas atbilst 2,5 % no ES vispārējā budžeta 2021. gadam (2020. gadā: 2,3 %), kā parādīts ***3. attēlā***.

09 VNV 2021. gada budžets bija 9,7 miljardi EUR (2020. gadā: 8,1 miljards EUR). To veido banku iemaksas, kas paredzētas vienotā noregulējuma fonda izveidei (9,6 miljardi EUR) un VNV administratīvo izdevumu finansēšanai (119 miljoni EUR).

10 Decentralizēto aģentūru un citu struktūru budžets sedz personāla, administratīvos un pamatdarbības izdevumus. Izpildaģentūras īsteno programmas, ko finansē no Komisijas budžeta. Pašu izpildaģentūru budžeti 2021. gadā bija 326 miljoni EUR (2020. gadā: 273 miljoni EUR), un tie sedz tikai pašu personāla un administratīvos izdevumus. Summa (maksājumu apropriācijas), ko izpildaģentūras 2021. gadā iztērēja programmu īstenošanai Komisijas vārdā, bija 13,1 miljards EUR (2020. gadā: 14,9 miljardi EUR).

3. attēls. Aģentūru finansējuma avoti 2021. gadā

Avots: Eiropas Savienības 2021. finanšu gada vispārējā budžeta projekts; Eiropas Savienības galīgie 2021. gada pārskati un izpildaģentūru gada darbības pārskati par 2021. gadu, ERP apkopojums.

11 Lielākā daļa aģentūru, ieskaitot visas izpildaģentūras, gandrīz pilnībā tiek finansētas no ES vispārējā budžeta. Pārējās finansējumu daļēji vai pilnībā iegūst no nodevām un maksām, ko maksā nozares, un no to valstu tiešajām iemaksām, kuras piedalās šo aģentūru darbībās. Aģentūru budžeta sadalījums atbilstoši ieņēmumu avotam ir redzams ***4. attēlā***.

4. attēls. Aģentūru 2021. gada budžets atbilstoši ieņēmumu avotam

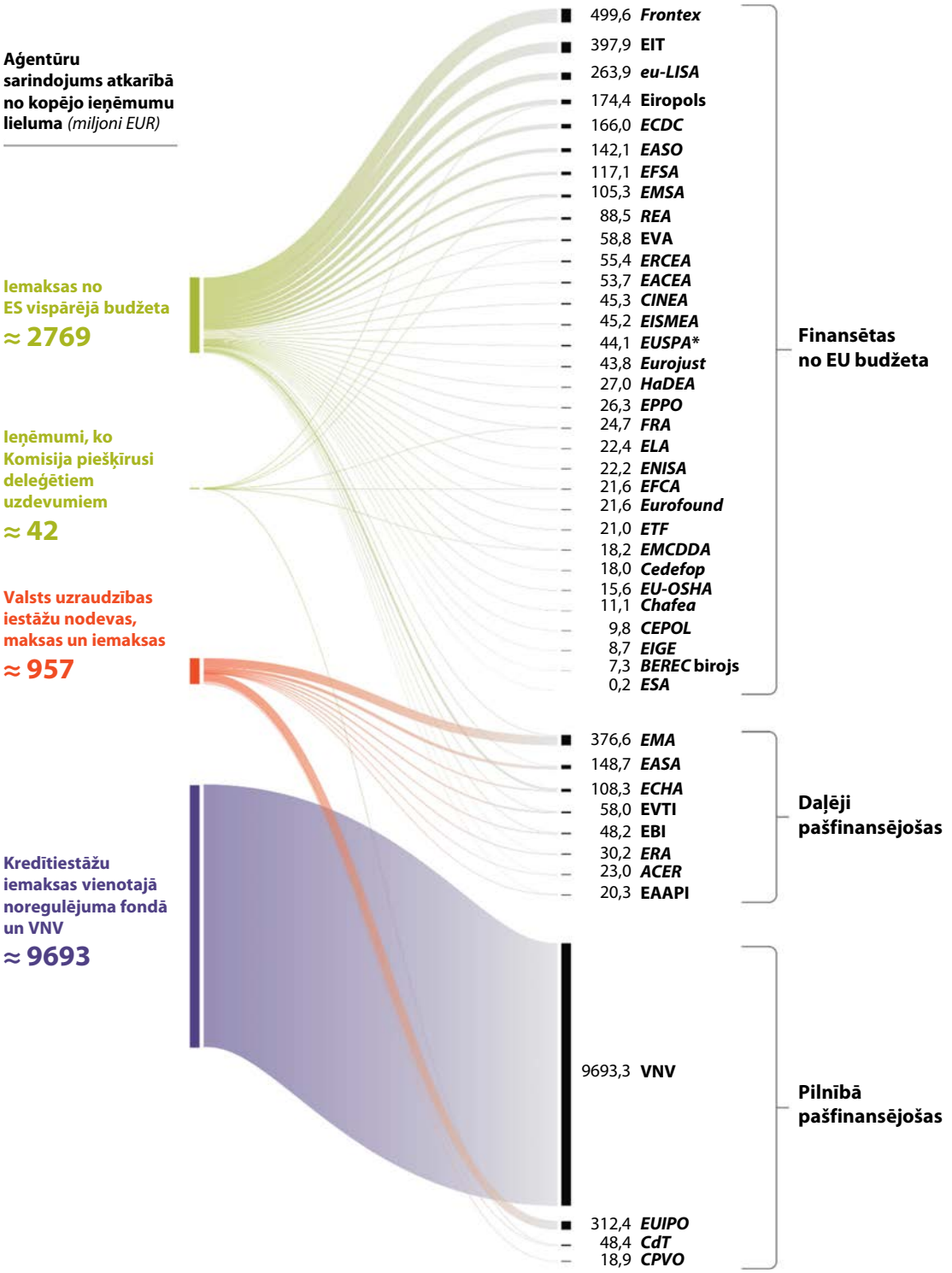

* *EUSPA* 2021. gada pārskatos galīgais budžets ir 44,1 miljons EUR, savukārt faktiskie ieņēmumi sasniedza 1,8 miljardus EUR. Šī starpība ir skaidrojama ar pamatdarbībām, kuras finansē no piešķirtajiem ieņēmumiem, kas iekļauti apstiprinātajā budžetā kā atgādinājums.

Piezīme. Neietver citus dažādus ieņēmumus vai budžeta rezerves.

Avots: aģentūru 2021. gada galīgie pārskati, ERP apkopojums.

12 Aģentūru 2021. gada budžeti ir parādīti ***5. attēlā***. Tie iedalīti atbilstoši izdevumu veidam (I sadaļa ir personāla izdevumi, II sadaļa ir administratīvie izdevumi un III sadaļa ir pamatdarbības izdevumi kopā ar visām citām izmantotajām sadaļām), nevis atbilstoši darbībai. Kopumā aģentūru personāla un administratīvie budžeti veido aptuveni 14 % no kopējām maksājumu apropriācijām, kas pieejamas daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 7. izdevumu kategorijā "Eiropas publiskā pārvalde". Salīdzinājumam šis īpatsvars bija 47 % Komisijā, 18 % Parlamentā, 9 % EĀDD un 5 % Padomē.

5. attēls. Aģentūru 2021. gada izdevumi pa budžeta sadaļām

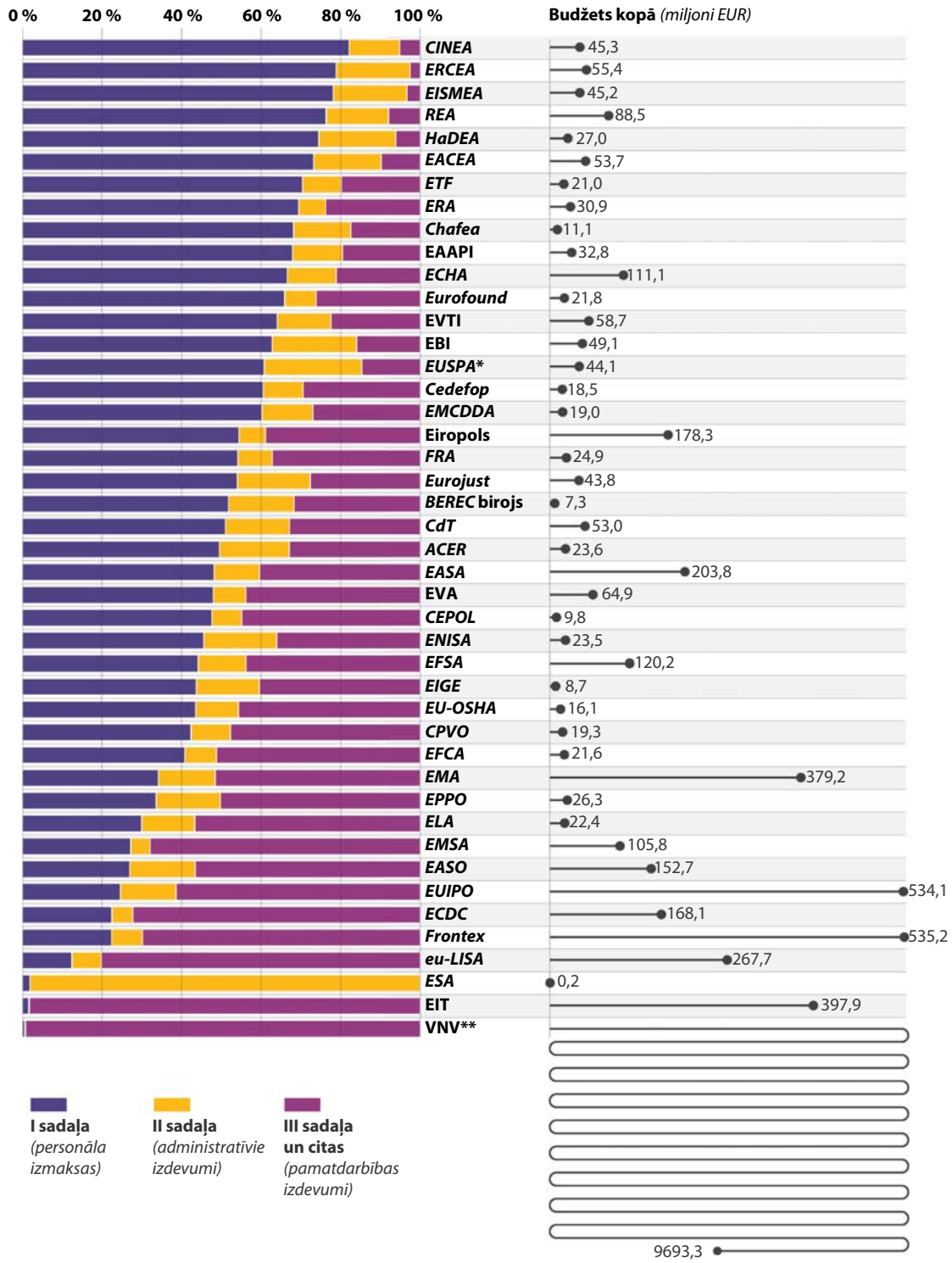

* *EUSPA* 2021. gada pārskatos galīgais budžets ir 44,1 miljons EUR, savukārt faktiskie ieņēmumi sasniedza 1,8 miljardus EUR. Šī starpība ir skaidrojama ar pamatdarbībām, kuras finansē no piešķirtajiem ieņēmumiem, kas iekļauti apstiprinātajā budžetā kā atgādinājums.

** VNV skaitliskie dati ir sadalīti divās daļās: I daļa ir 119 miljoni EUR Valdes administrācijai un II daļa ir 9574 miljoni EUR Fondam. Tie neietver rezervi.

Avots: aģentūru 2021. gada galīgie pārskati, ERP apkopojums.

13 Darbinieku skaits katrā aģentūrā 2021. gada beigās parādīts ***6. attēlā***. Kopumā aģentūrās strādāja 14 431 darbinieks (2020. gadā: 12 881 darbinieks). Šis skaitlis atbilst faktiskajam amata vietu skaitam, ko 2021. gada 31. decembrī ieņēma pastāvīgie ierēdņi, pagaidu darbinieki un līgumdarbinieki, kā arī norīkotie valsts eksperti. Pamatojoties uz ES vispārējā budžetā apstiprinātajiem štatu sarakstiem, aptuveni 17 % no visiem ES darbiniekiem strādā aģentūrās. Komisijā strādā 50 % ES darbinieku, Parlamentā – 14 %, Padomē – 6 %, bet EĀDD – 4 %.

6. attēls. Darbinieku skaits katrā aģentūrā 2021. gada beigās

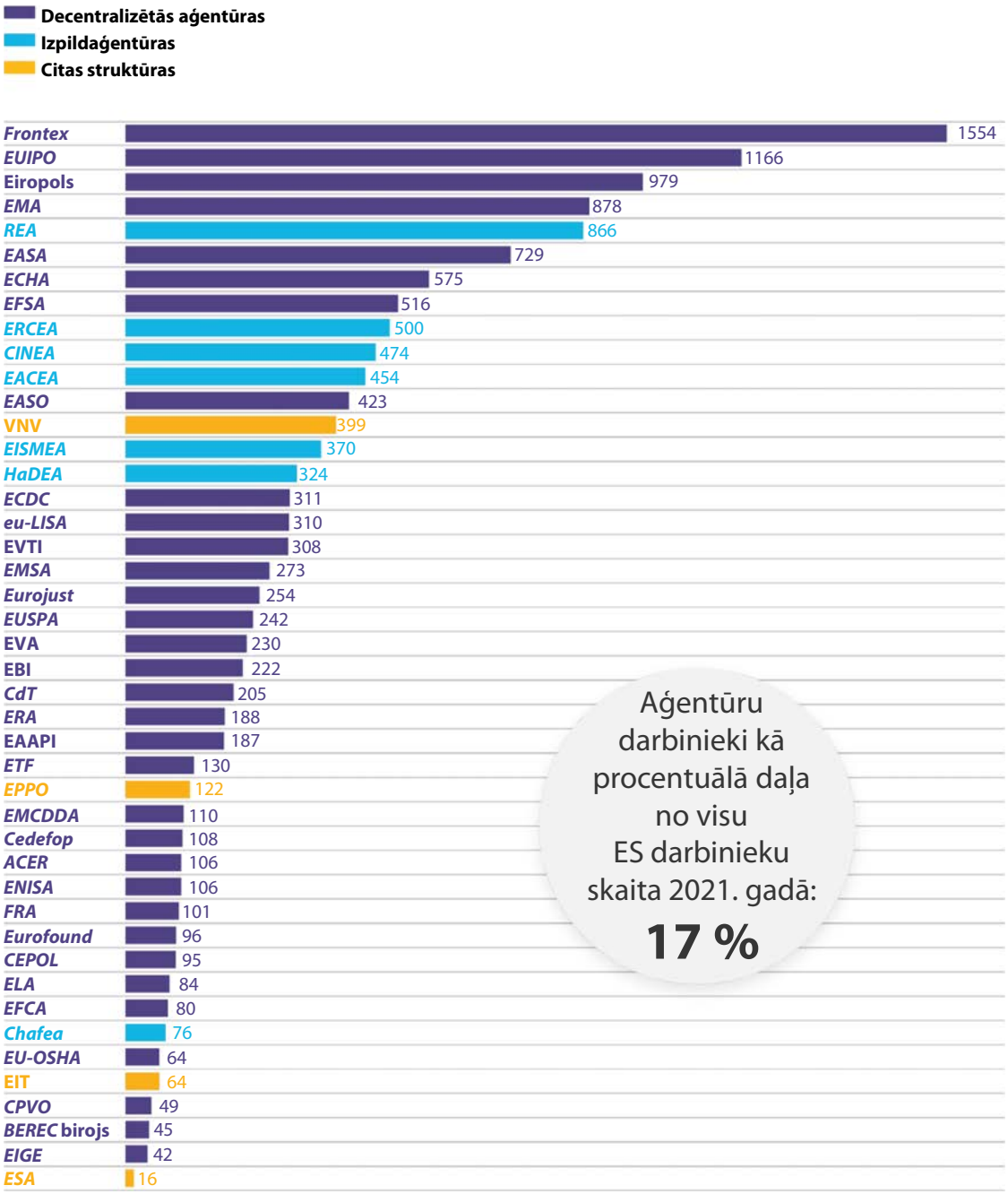

Avots: ERP apkopojums.

Budžeta un tā izpildes apstiprināšanas procedūras ir līdzīgas visām aģentūrām, izņemot *EUIPO*, *CPVO* un VNV

14 Lielākajai daļai decentralizēto aģentūru un citu struktūru, kā arī visām Komisijas izpildaģentūrām ikgadējās budžeta un tā izpildes apstiprināšanas procedūras ir Eiropas Parlamenta un Padomes pārziņā. Budžeta izpildes apstiprināšanas procedūras laika grafiks ir parādīts ***7. attēlā***.

7. attēls. Budžeta izpildes apstiprināšanas procedūra vairākumam aģentūru

Avots: ERP.

15 Tomēr divām decentralizētajām aģentūrām, kas sevi pilnībā finansē pašas (*CPVO* un *EUIPO*), budžeta un budžeta izpildes procedūras administrē attiecīgi Administratīvā padome vai Budžeta komiteja, nevis Eiropas Parlaments un Padome[6]. Līdzīgi ir ar VNV, kur ikgadējā budžeta un tā izpildes apstiprināšanas procedūra ir uzticēta vienīgi Valdei.

[6] *Apskats 01/2014 "Nepilnības, pārklāšanās un problēmas: ES pārskatatbildības un publiskā sektora revīzijas pasākumu vispārējā stāvokļa apskats", 84. punkts.*

ES aģentūru tīkls veicina aģentūru sadarbību un saziņu ar ieinteresētajām personām

16 Aģentūras izveidoja ES aģentūru tīklu (*EUAN*) kā savstarpējas sadarbības platformu, lai pastiprinātu aģentūru pamanāmību, apzinātu iespējamu efektivitātes pieaugumu un veicinātu darbības ar skaidru Eiropas pievienoto vērtību. *EUAN* atzīst vajadzību aģentūrām saskaņotāk sazināties ar ieinteresētajām personām un plašu sabiedrību par kopējiem problēmjautājumiem, un tas ir centrālais kontaktpunkts informācijas vākšanai un izplatīšanai visām aģentūrām. *EUAN* 2015. gadā apstiprināja savu pirmo daudzgadu stratēģiju, kas ietver prioritātes, kuras īsteno gada darba programmās, norādot tās darbības un mērķus. *EUAN* 2020. gadā apstiprināja savu otro daudzgadu stratēģiju 2021.–2027. gadam[7], kas ietver Komisijas politisko un stratēģisko virzību divos jaunos stratēģiskos pīlāros:

- *EUAN* kā administratīvās izcilības paraugs;
- *EUAN* kā labi iedibināts iestāžu partneris.

17 Katru gadu rotācijas kārtībā *EUAN* vada cita aģentūra, un divas reizes gadā notiek plenārsēdes, ko koordinē Kopīgais atbalsta birojs. ERP sadarbojas ar *EUAN*, daloties ar *labu praksi* un sniedzot informāciju par revīzijas procesiem un rezultātiem.

18 *EUAN* darba un abu daudzgadu stratēģiju pamatā ir pakalpojumu, zināšanu un pieredzes apmaiņas aspekts. Daži sadarbības piemēri ietver pakalpojumu apmaiņu saistībā ar negadījumu seku novēršanu, grāmatvedību, kopīgu iepirkumu, Covid-19 jautājumiem un datu aizsardzību.

[7] ES aģentūru tīkla stratēģija 2021.–2027. gadam, Brisele, 2020. gada 9. novembris.

Mūsu revīzija

Mūsu pilnvaras

19 Kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. pantā, mēs revidējām:

- visu 44 aģentūru pārskatus, kuros ietilpst finanšu pārskati (t. i., bilance, finanšu darbības rezultātu pārskats, naudas plūsmas pārskats, pārskats par izmaiņām neto aktīvos un kopsavilkums par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citi skaidrojumi), kā arī ziņojumi par budžeta izpildi (kuros apkopo visas budžeta operācijas un skaidrojumus) par 2021. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

20 Pamatojoties uz mūsu veikto revīziju rezultātiem, mēs sniedzam Eiropas Parlamentam un Padomei vai citām budžeta izpildes apstiprinātājiestādēm vienu ticamības deklarāciju par katras aģentūras pārskatu ticamību un pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Atbilstīgos gadījumos mēs papildinām ticamības deklarāciju ar nozīmīgiem revīzijas apsvērumiem.

Par gadījumiem, kuros ir aizdomas par krāpšanu, ziņojam attiecīgajām ES struktūrām – *OLAF* un *EPPO*

21 Mēs sadarbojamies ar Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) jautājumos, kas saistīti ar aizdomām par krāpšanu un citām nelikumīgām darbībām, kuras ietekmē ES finanšu intereses, un ar *EPPO* jautājumos, kas saistīti ar aizdomām par noziegumiem pret ES finanšu interesēm. Mēs arī paziņojam *OLAF* vai *EPPO* par revīzijas darba gaitā konstatētām aizdomām, kaut arī mūsu revīzijas nav īpaši plānotas krāpšanas konstatēšanai.

Revīzijas procedūru digitalizācija Eiropas Revīzijas palātā turpinās

22 Kā minēts iepriekšējo gadu ziņojumos[8], ERP ir izmantojusi ES aģentūru ikgadējo revīziju kā iespēju pārbaudīt automatizēto revīzijas procedūru potenciālu. Aģentūru

[8] *Gada ziņojums par ES aģentūrām attiecībā uz 2019. finanšu gadu*, *3.34.–2.41. punkts*.

revīziju veido apmēram 200 revīzijas procedūras, kas aptver tādas jomas kā maksājumi, algas, iepirkums, budžets, darbā pieņemšana un gada pārskati. Attiecībā uz 2021. finanšu gadu mēs paplašinājām ar algām un datu izguvi saistīto procedūru izmantošanu visās aģentūrās. Mūsu veiktās saistību un maksājumu likumības un pareizības, kā arī gada pārskatu ticamības pārbaudes joprojām attiecās tikai uz ES izpildaģentūrām, jo tām bija pietiekami līdzīga IT vide.

23 Mēs plānojam izpētīt iespējas paplašināt digitālo revīzijas metožu izmantošanu citās jomās un visās aģentūrās. Tomēr šajā ziņā mēs saskaramies ar nopietniem šķēršļiem, jo, kā redzams ***8. attēlā***, joprojām pastāv trūkumi standartizētu IT rīku izmantošanā, jo īpaši attiecībā uz decentralizētajām aģentūrām. Turklāt, lai gan dažām aģentūrām ir vienas un tās pašas IT sistēmas, mēs esam konstatējuši neatbilstības attiecībā uz to, kā tās izmanto dažas no šo rīku funkcijām. Šis konsekvences trūkums ir vēl viens faktors, kas kavē iespējas paplašināt digitālo revīzijas procedūru izmantošanu. 2022. finanšu gadā mēs sākam izmēģinājuma projektu, lai digitalizētu ES aģentūru publiskā iepirkuma revīzijas aspektus.

8. attēls. Saglabājas trūkumi standartizētu IT rīku izmantošanā, jo īpaši decentralizētajās aģentūrās

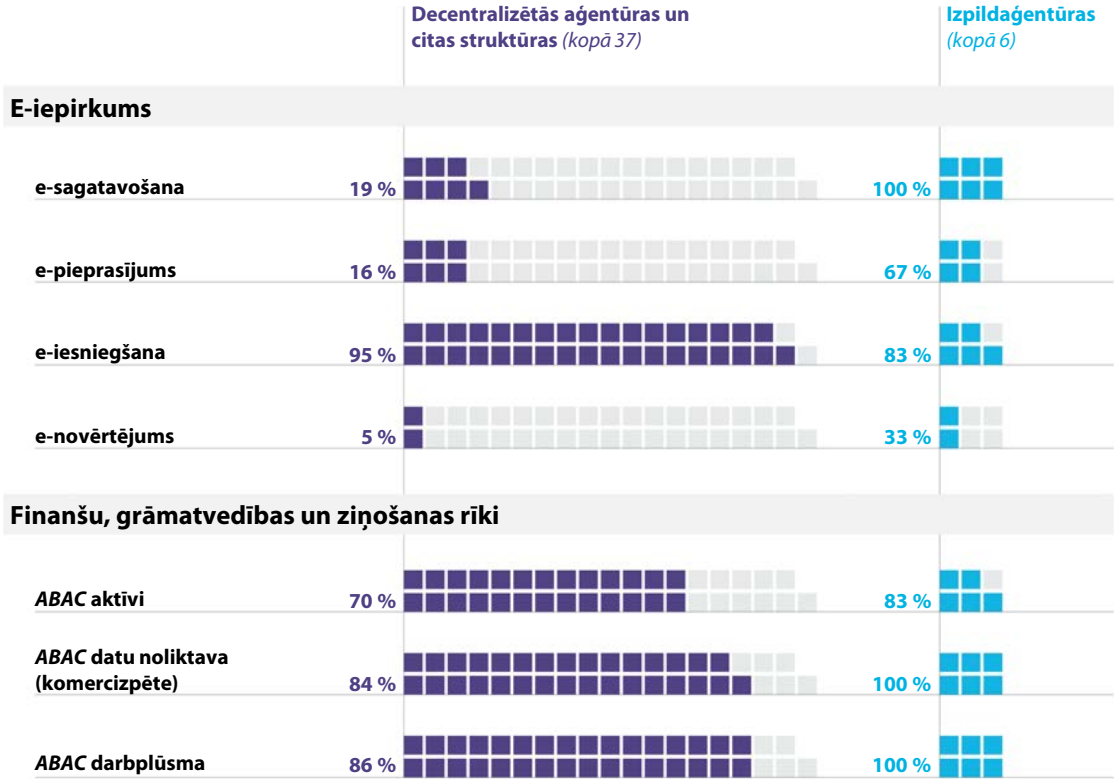

Avots: ERP, pamatojoties uz aģentūru sniegto informāciju.

Mūsu atzinumi

Aģentūru ikgadējās revīzijas rezultāti attiecībā uz 2021. finanšu gadu ir pozitīvi

24 Kopumā mūsu veiktajā aģentūru gada pārskatu revīzijā par 2021. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu iegūtie rezultāti bija pozitīvi (sk. ***9. attēlu***). Tomēr esam formulējuši apsvērumus par pārkāpumiem un nepilnībām, kas ietekmē pārskatu ticamību un pārskatiem pakārtotos maksājumus, jo īpaši saistībā ar iepirkumiem.

9. attēls. 2019.–2021. gada revīzijas atzinumi par aģentūru pārskatiem, ieņēmumiem un maksājumiem

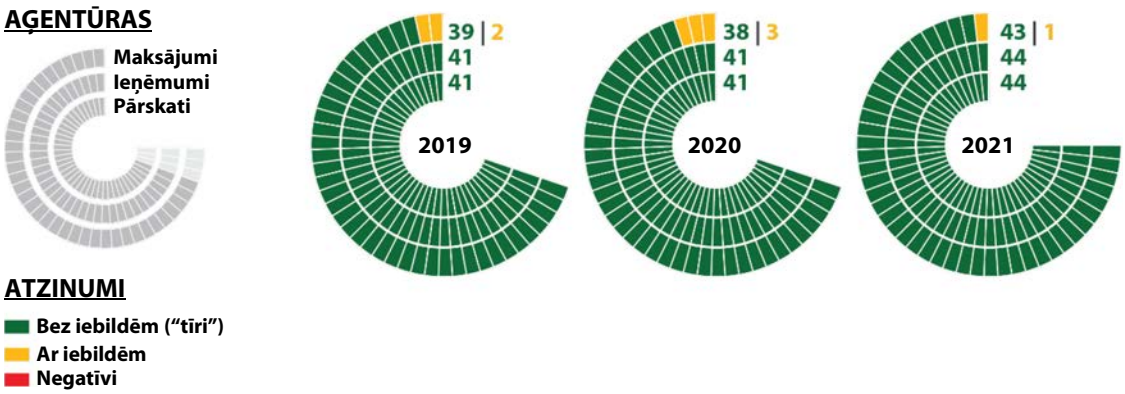

Avots: ERP.

Par visu aģentūru pārskatu ticamību sniegti atzinumi bez iebildēm

25 Attiecībā uz 2021. finanšu gadu ERP sniedz revīzijas atzinumus bez iebildēm (jeb "tīrus" atzinumus) par visu 44 aģentūru pārskatiem (sk. ***9. attēlu***).

Punkti “Apstākļu akcentējums” ir svarīgi *EMA*, *Frontex*, VNV un *EIGE* pārskatu izprašanai

Kas ir punkti “Apstākļu akcentējums”?

Punkti “Apstākļu akcentējums” pievērš lasītāju uzmanību jautājumiem, kas sniegti vai izklāstīti pārskatos un ir tik svarīgi, ka tie var būtiski ietekmēt lasītāju izpratni par pārskatiem vai pakārtotajiem ieņēmumiem vai maksājumiem.

26 2021. finanšu gadā mēs esam izmantojuši apstākļu akcentējuma punktus savos ziņojumos par četrām aģentūrām: *EMA*, *Frontex*, VNV un *EIGE*.

27 *EMA* pārskatos ir ietverta nozīmīga informācija par *EMA* bijušo telpu nomu Londonā. Attiecīgais nomas līgums beidzas 2039. gadā, bet tajā nav iekļauta līguma laušanas klauzula; tomēr ar īpašnieka piekrišanu telpas var nomāt apakšnomniekiem, tostarp ar visu pienākumu nodošanu. 2019. gada jūlijā *EMA* panāca vienošanos ar īpašnieku un arī sāka iznomāt agrākās telpas apakšnomniekam atbilstoši nosacījumiem, kuri atbilst primārās nomas nosacījumiem. Apakšnomas termiņš sakrīt ar *EMA* nomas beigām 2039. gada jūnijā. Tā kā *EMA* joprojām ir primārās nomas līgumslēdzēja puse, tai varētu prasīt maksāt visu saskaņā ar primārās nomas līgumu pienākošos summu, ja apakšnomnieks nepildīs saistības. 2021. gada 31. decembrī kopējā aplēstā atlikusī nomas maksa, ar nomu saistītās pakalpojumu izmaksas un īpašnieka apdrošināšana, kas *EMA* jāmaksā līdz nomas termiņa beigām, veidoja 383 miljonus EUR.

28 *Frontex* finansē no ES budžeta un iemaksām no Šengenas zonas valstīm, kas nav ES dalībvalstis. *Frontex* pārskatos ir iekļauta informācija par to, ka to Šengenas zonas valstu iemaksas, kas nav ES dalībvalstis, nav aprēķinātas pareizi. Rezultātā Šengenas zonas valstis, kas nav ES dalībvalstis, maksāja par 2,6 miljoniem EUR mazāk, nekā tām būtu bijis jāmaksā, un šī summa tika kompensēta no ES budžeta. Tomēr, ņemot vērā to, ka 2021. gadā bija pārpalikums, tas neietekmēja 2021. gada finanšu darbības rezultātu pārskata pamatdarbības ieņēmumus.

29 VNV ir pakļauta tiesvedībai, kas saistīta ar tās iemaksu iekasēšanu vienotajā noregulējuma fondā, kā arī tiesvedībai, kas saistīta ar uzdevumiem, kurus tā veic kā noregulējuma iestāde. VNV pārskatos ir sniegta informācija par administratīvajām pārsūdzībām un tiesvedību saistībā ar *ex ante* iemaksām starp dažām bankām un valstu noregulējuma iestādēm un VNV, kā arī citiem tiesvedības procesiem pret VNV Vispārējā tiesā un Eiropas Savienības Tiesā. To iespējamai ietekmei uz VNV finanšu pārskatiem par 2021. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu (jo īpaši uz iespējamām saistībām, uzkrājumiem un saistībām) piemēro īpašu gada revīziju, kā noteikts VNM regulas 92. panta 4. punktā.

30 *EIGE* savos pārskatos uzrādīja iespējamās saistības, kas radīsies, ja Lietuvas Augstākā tiesa nolems pret *EIGE* lietā, kas tiek izskatīta saistībā ar pagaidu darba aģentūru darbiniekiem. Potenciālā finansiālā ietekme tiek lēsta 22 000 EUR apmērā.

Krievijas agresijas kara pret Ukrainu ietekme

31 Mēs vērsām uzmanību uz trīs aģentūru (*EASO*, *EUSPA* un VNV) sniegto informāciju par Krievijas agresijas kara pret Ukrainu ietekmi uz šo aģentūru darbību. Ņemot vērā pieaugošo pieprasījumu pēc palīdzības no dalībvalstīm, kas uzņem bēgļus no Ukrainas, *EASO* pieprasīja papildu cilvēkresursus un finanšu resursus. *EUSPA* darbību ietekmēja Krievijas kosmisko nesējraķešu *Soyuz* izmantošanas pārtraukšana *Galileo* satelītiem. VNV uzskata, ka karš palielināja finanšu stabilitātes riskus, jo īpaši kredītriskus saistībā ar banku riska darījumiem ar partneriem Krievijā, Baltkrievijā un Ukrainā, kā arī ar aizdevumiem vietējiem uzņēmumiem, kuri visvairāk pakļauti kara ietekmei.

Par visu aģentūru pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību ir sniegti atzinumi bez iebildēm

32 Attiecībā uz 2021. finanšu gadu ERP sniedz revīzijas atzinumus bez iebildēm (jeb "tīrus" atzinumus) par visu aģentūru pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību (sk. ***9. attēlu***).

Punkts "Apstākļu akcentējums" palīdz izprast VNV ieņēmumus

33 Tā kā daļa no VNV ieņēmumiem saistībā ar *ex ante* iemaksām VNF tiek juridiski apstrīdēta, savā ziņojumā par VNV mēs izmantojām arī "apstākļu akcentējuma" punktu. Tas attiecas uz mūsu atzinumu par VNV ieņēmumiem, jo atkarībā no tiesvedības iznākuma VNV, iespējams, būs jāpārrēķina dažu banku iemaksu summas.

Punktā “Citi jautājumi” aplūkots VNV ieņēmumiem īpaši svarīgs jautājums

Kas ir punkti “Citi jautājumi”?

“Citi jautājumi” ir nozīmīgi jautājumi, kas nav aprakstīti vai uzrādīti pārskatos, bet kas tomēr ir svarīgi, lai izprastu pārskatus vai tiem pakārtotos ieņēmumus vai maksājumus.

34 2021. finanšu gadā mēs esam izmantojuši punktu “*Citi jautājumi*” tikai attiecībā uz VNV. Vienotā noregulējuma mehānisma regulā nav noteikta visaptveroša un konsekventa kontroles sistēma, kas nodrošinātu tās informācijas ticamību, ko bankas sniedz VNV, lai aprēķinātu *ex ante* iemaksas VNF. Tomēr VNV veic informācijas konsekvences un analītiskās pārbaudes, kā arī dažas *ex post* pārbaudes banku līmenī. Vēl jāpiemin, ka VNV nevar izpaust sīkākas ziņas par katras bankas riska līmenim pielāgotajiem iemaksu aprēķiniem, jo tie ir savstarpēji saistīti un ietver konfidenciālu informāciju par citām bankām. Tas var ietekmēt šo aprēķinu pārredzamību. Mēs konstatējām, ka 2021. un 2022. gada iemaksu aprēķināšanas nolūkā VNV ir uzlabojusi pārredzamību attiecībā uz bankām, organizējot apspriešanās posmu. Šajā apspriešanā VNV paziņoja datus, kas ļāva bankām simulēt 2021. un 2022. gada *ex ante* iemaksu aprēķinu.

Par aģentūru pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību ir sniegti atzinumi bez iebildēm, izņēmums ir *eu-LISA*

35 Attiecībā uz 2021. finanšu gadu mēs sniedzām revīzijas atzinumus bez iebildēm (jeb “tīrus” atzinumus) par 43 aģentūru (no 44) gada pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību (sk. ***9. attēlu***).

36 Attiecībā uz *eu-LISA* mēs sniedzam atzinumu ar iebildēm. No revidētajiem 28 maksājumiem seši nebija atbilstīgi (sk. ***1. izcēlumu***). Trīs no šiem maksājumiem attiecās uz konkrētu līgumu, ar kuru tika īstenots pamatlīgums, nenorādot sīkāku informāciju par prasītajiem pakalpojumiem (daudzumi un piegādes datumi), un tādējādi tas nenoteica skaidras juridiskas saistības. Mēs apzinājām arī citus maksājumus, kuri nebija iekļauti mūsu sākotnējā izlasē, bet kuri bija saistīti ar minēto līgumu un attiecībā uz kuriem konstatēta tā pati neatbilstība. Trīs citi neatbilstīgie maksājumi mūsu sākotnējā izlasē bija saistīti ar trim dažādiem konkrētiem līgumiem, kas būtiski atšķīrās no attiecīgajiem pamatlīgumiem. Kopējā ietekmēto izdevumu

summa ir 18,11 miljoni EUR. Šī summa atbilst 6,2 % no 2021. gadā pieejamajām kopējām maksājumu apropriācijām.

1. izcēlums

Problēmas saistībā ar *eu-LISA* budžeta plānošanu un iepirkumu

Attiecībā uz 2019. finanšu gadu mēs ziņojām par riskiem, kas saistīti ar praksi piešķirt līdzekļus *eu-LISA*, pirms tiek pieņemti tiesību akti, kuros noteiktas prasības izstrādājamām IT sistēmām. Mēs konstatējām, ka šie riski īstenojās: no tā izrietošais spiediens uz *eu-LISA* pēc iespējas ātrāk uzņemties saistības par līdzekļiem un tos izlietot, pirms to pieejamība beidzas, ir veicinājis neatbilstības gadījumus iepirkuma procedūrās un līgumu īstenošanā. Šie neatbilstības gadījumi ietvēra informācijas trūkumu konkrētā līgumā par iegādāto pakalpojumu daudzumu un piegādes datumiem, kā arī izmaiņas līguma darbības jomā, ilgumā vai vērtībā, pārsniedzot Finanšu regulā atļauto elastību. Tā rezultātā mēs sniedzām atzinumu ar iebildēm par *eu-LISA* 2021. gada maksājumu likumību un pareizību. Pagājušajā gadā mēs sniedzām atzinumu ar iebildēm par *eu-LISA* 2020. gada maksājumu likumību un pareizību saistībā ar līdzīgiem neatbilstības gadījumiem līguma īstenošanā.

1. veicamais pasākums

Eu-LISA jāuzlabo iepirkuma procedūras un līgumu pārvaldība, jo īpaši attiecībā uz konkrētu līgumu ietvaros iegādāto pakalpojumu un preču definēšanu un līgumu darbības jomas, ilguma un vērtības izmaiņu ierobežošanu, lai tās atbilstu Finanšu regulā atļautajai elastībai.

Eu-LISA arī jāvēršas pie Komisijas nolūkā ierosināt izmaiņas tās daudzgadu budžeta plānošanā, lai tā saņemtu līdzekļus sistēmu izstrādei tikai pēc tam, kad ir pieņemti tiesību akti (tostarp deleģētās vai īstenošanas regulas), kuros noteiktas attiecīgās prasības, un kad iespējams pietiekami detalizēti precizēt projekta darbības jomu.

Punkts “Apstākļu akcentējums” palīdz izprast *Frontex* maksājumus

37 *Frontex* pārskatos ir iekļauta informācija par maksājumiem, kas 18,1 miljona EUR apmērā veikti 2021. gadā, īstenojot 2020. gada budžeta saistības, kuras pārnestas uz 2021. gadu un par kurām *Frontex* neuzņēmās juridiskas saistības līdz 2020. gada beigām, kā prasīts ES Finanšu regulā. Par šo jautājumu mēs ziņojām savā 2020. gada īpašajā gada ziņojumā[9]. Kopējie maksājumi 2021. gadā bija 18 375 458 EUR. *Frontex* šo neatbilstību novērsa ar turpmākām juridiskām saistībām 2021. gada gaitā.

Punkts “Citi jautājumi” par *HaDEA* maksājumiem īpaši svarīgiem jautājumiem

38 Mēs vēršam uzmanību uz to, ka Komisijas Īstenošanas lēmumā (ES) 2021/173[10] SANTE ĢD ģenerāldirektoram tika piešķirtas pilnvaras rīkoties kā *HaDEA* pagaidu direktoram līdz brīdim, kad *HaDEA* iegūst darbības spēju, lai izpildītu savu budžetu. 2021. gada 19. februārī SANTE ĢD ģenerāldirektors šīs pilnvaras deleģēja citam SANTE ĢD ierēdnim, ieceļot viņu par *HaDEA* pagaidu direktoru. *HaDEA* Finanšu noteikumu 26. pantā ir atļauts deleģēt budžeta pilnvaras. Tomēr šo pantu nevar interpretēt kā tādu, kas ļauj deleģēt visas pagaidu direktora pilnvaras, jo tas būtu pretrunā Komisijas Īstenošanas lēmumam.

---

[9] *Gada ziņojums par ES aģentūrām attiecībā uz 2020. finanšu gadu*, 3.30.15. punkts.

[10] Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2021/173, ar ko izveido Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūru, Eiropas Veselības un digitālo izpildaģentūru, Eiropas Pētniecības izpildaģentūru, Eiropas Inovācijas padomes un MVU izpildaģentūru, Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūru un Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūru.

Mūsu apsvērumi norāda uz jomām, kurās vajadzīgi uzlabojumi

39 Kopumā mēs formulējām 77 apsvērumus par 33 aģentūrām, lai norādītu uz jomām, kurās vajadzīgi turpmāki uzlabojumi. Šie skaitļi ietver abus apsvērumus, kas bija pamatā atzinumam ar iebildēm par *eu-LISA*, kā arī apsvērumu, kas ietverts punktā par "citiem jautājumiem" attiecībā uz *HaDEA*. Salīdzinājumam mēs formulējām 60 apsvērumus par 2020. finanšu gadu. Lielākā daļa apsvērumu ir saistīti ar trūkumiem publiskā iepirkuma procedūrās, pārvaldības un kontroles sistēmās un budžeta pārvaldībā. Nozīmīgākais nepareizu maksājumu cēlonis joprojām ir nepilnības publiskā iepirkuma procedūrās.

40 ***10. attēlā*** un ***11. attēlā*** ir parādīts visā mūsu ziņojumā iekļauto dažādo apsvērumu veidu skaits attiecībā uz 33 aģentūrām.

10. attēls. Apsvērumu skaits par katru aģentūru

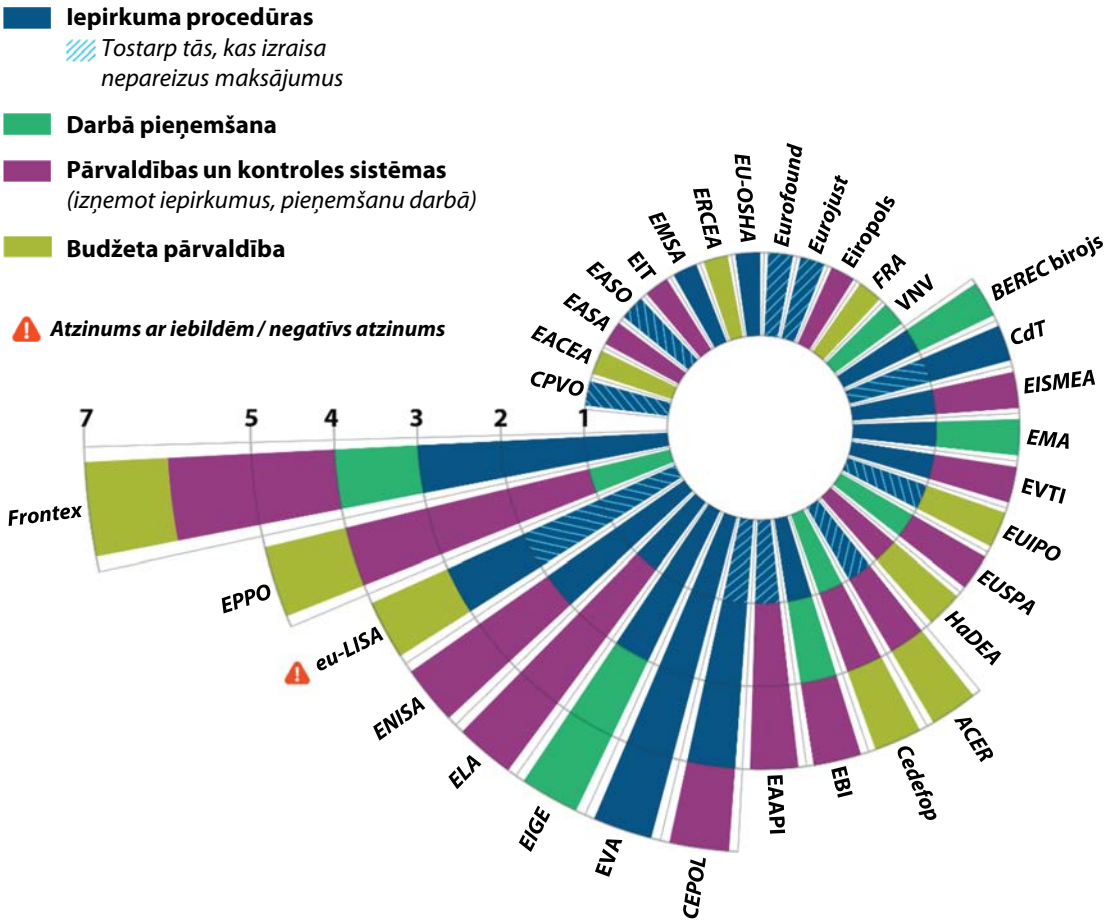

Avots: ERP.

11. attēls. Apsvērumu skaits atbilstoši izplatītiem nepilnību veidiem

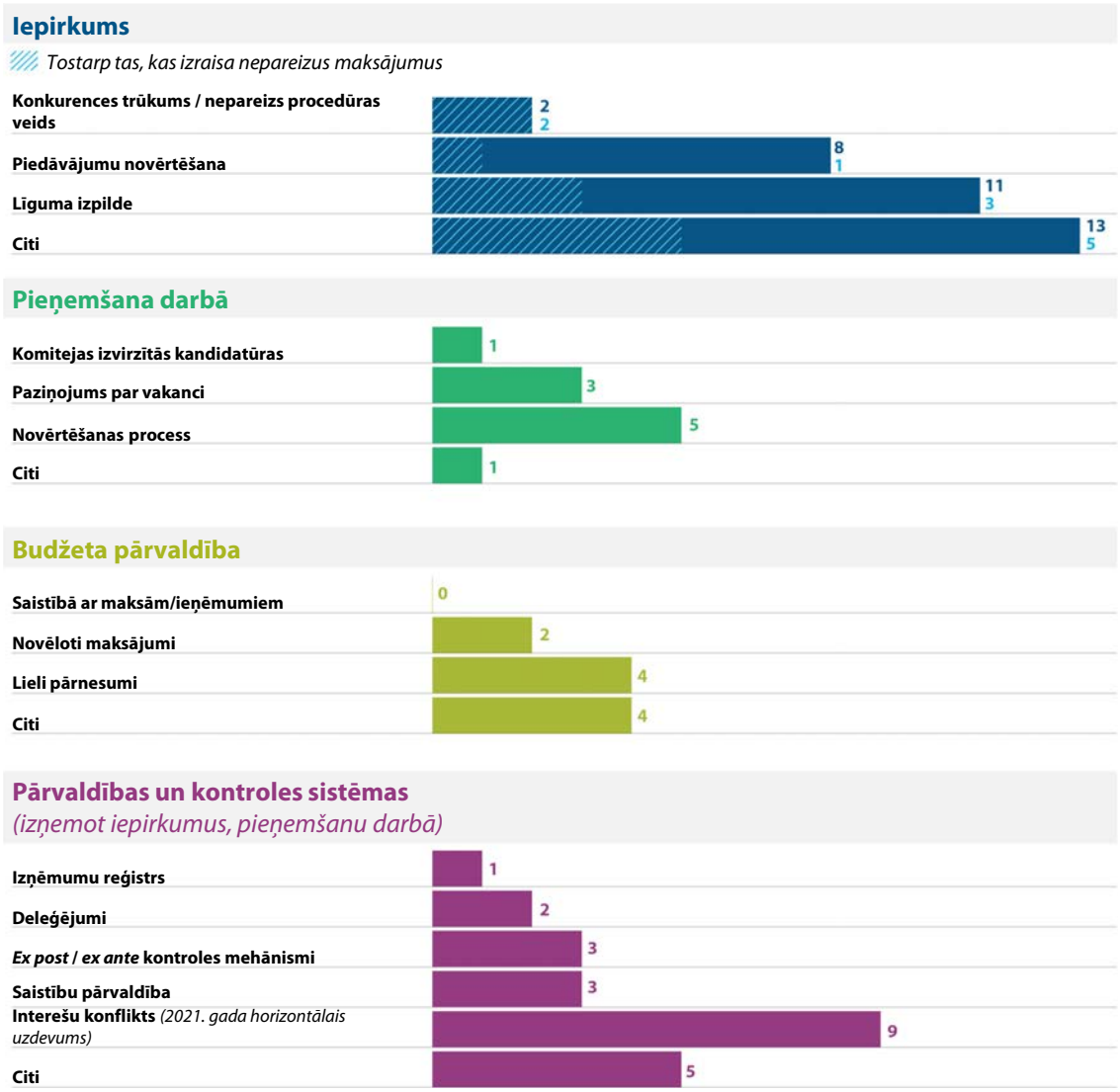

Avots: ERP.

Nepilnību skaits publiskā iepirkuma procedūrās turpina pieaugt, un šīs nepilnības joprojām ir lielākais nepareizu maksājumu cēlonis

41 Publiskā iepirkuma noteikumu mērķis ir nodrošināt godīgu konkurenci starp pretendentiem un panākt preču un pakalpojumu iepirkumus par vislabāko cenu, ievērojot pārredzamības, samērīguma, vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principus. Mēs revidējām iepirkumu visās 44 aģentūrās. Attiecībā uz 22 aģentūrām (*ACER*, *BEREC* birojs, *CdT*, *CEPOL*, *CPVO*, *EASO*, EBI, EVA, *EIGE*, EAAPI, *EISMEA*, *ELA*, *EMA*, *EMSA*, *ENISA*, EVTI, *EUIPO*, *eu-LISA*, *EU-OSHA*, *Eurofound*, *Eurojust* un *Frontex*) mēs ziņojām par līgumiem, kuriem piemita dažādi trūkumi saistībā ar publisko iepirkumu, tostarp par 2021. finanšu gadā veiktiem maksājumiem, kas izriet no

nepareizām iepirkuma procedūrām, par kurām ziņots iepriekšējos gados. ***2. izcēlumā*** sniegti tipisku pārkāpumu piemēri iepirkuma līgumu īstenošanā.

2. izcēlums

Līgumu nepareizas īstenošanas piemērs

CEPOL bija pamatlīgums par ceļojumu aģentūras pakalpojumiem, kas bija spēkā līdz 2022. gada martam. Līguma tvērumā nebija iekļautas dažas valstis ārpus ES. Komandējumu pakalpojumi šīm valstīm līdz 2020. gada beigām bija iekļauti citos līgumos. 2021. gada vasarā, neraugoties uz neparedzamo ceļošanas situāciju, parādījās varbūtība, ka *CEPOL* būs jāorganizē klātienes pasākumi trešās valstīs. Pēc situācijas un dažādo pieejamo iespēju novērtēšanas *CEPOL* izvēlējās izmantot spēkā esošo pamatlīgumu, lai aptvertu notikumus šajās valstīs, lai gan šādi pasākumi neietilpa līguma tvērumā. Tas ir pretrunā Finanšu regulai. *CEPOL* šo lēmumu norādīja izņēmumu reģistrā. Saistītie maksājumi 76 590 EUR apmērā 2021. gadā ir nepareizi.

42 Mēs atzīmējam, ka pēdējos trijos finanšu gados ir palielinājies to iepirkuma apsvērumu skaits, kurus esam formulējuši pēdējo trīs finanšu gadu laikā (no 20 apsvērumiem 2019. gadā un 18 apsvērumiem 2020. gadā līdz 34 apsvērumiem 2021. gadā), kā arī attiecīgo aģentūru skaits (no 11 aģentūrām 2019. gadā un 14 aģentūrām 2020. gadā līdz 22 aģentūrām 2021. gadā). Kā parādīts ***12. attēlā***, kopš 2019. finanšu gada mēs katru gadu esam formulējuši jaunus ar iepirkumu saistītus apsvērumus par divām aģentūrām (*CEPOL* un *EMA*).

12. attēls. Pēdējo trīs gadu laikā mēs arvien biežāk esam formulējuši apsvērumus par nepilnībām un pārkāpumiem publiskā iepirkuma jomā

	2019	2020	2021	Ar iepirkumu saistītu apsvērumu kopējais skaits
CEPOL	€	€	⚠€ €	4
EMA	€	⚠€ €	€	4
Eurofound	⚠€ €	→€	→€	4
BEREC birojs	⚠€ €		€	3
EBI		⚠€ €	€	3
ACER	⚠€	→€	→€	3
EASO	⚠€	→€	→€	3
CdT			⚠€ €	2
Cedefop	€	€		2
EVA	€		€	2
EIGE		→€	€	2
EAAPI		⚠€	⚠€	2
ENISA	€		€	2
EVTI		€	€	2
EUIPO		→€	→€	2
eu-LISA		⚠€	⚠€	2
Eurojust		⚠€	→€	2
Eiropols	⚠€ €			2
CPVO			⚠€	1
EASA	€			1
EFSA	€			1
EISMEA			€	1
ELA			€	1
EMSA			€	1
ERA	€			1
ERCEA		⚠€		1
EU-OSHA			€	1
Frontex			€	1
KOPĒJAIS to aģentūru skaits, par kurām attiecīgajā gadā mēs formulējām ar iepirkumu saistītu apsvērumu	13	14	22	

⚠€ Apsvērums par gadu, kas ietekmē maksājumus

€ Apsvērums par gadu, kas neietekmē maksājumus

→€ Apsvērumi par iepriekšējiem gadiem, kas ietekmē maksājumus

Avots: ERP.

2. veicamais pasākums

Kļūdas publiskajā iepirkumā joprojām ir visbiežāk sastopamais kļūdu veids, ko atklājam savās aģentūru revīzijās. Attiecīgajām aģentūrām turpmāk jāuzlabo savas publiskā iepirkuma procedūras, nodrošinot pilnīgu atbilstību piemērojamajiem noteikumiem, lai gādātu, ka tās panāk labāko iespējamo ieguldīto līdzekļu atdevi.

Jo īpaši, īstenojot pamatlīgumus, aģentūrām jāizmanto konkrētie līgumi tikai to preču vai pakalpojumu iepirkumam, uz kuriem attiecas saistītais pamatlīgums. Aģentūrām arī jānodrošina, ka tās ievēro spēkā esošo līgumu grozīšanas nosacījumus, kas izklāstīti Finanšu regulā.

Pārvaldības un kontroles sistēmas ietekmē nepilnības

43 Attiecībā uz 16 aģentūrām (*ACER*, *Cedefop*, *CEPOL*, *EASA*, EBI, EAAPI, *EISMEA*, EIT, *ELA*, *ENISA*, *EPPO*, EVTI, Eiropols, *EUSPA*, *Frontex* un *HaDEA*) mēs ziņojam par pārvaldības un kontroles sistēmu nepilnībām, kas nav saistītas ar iepirkumiem vai pieņemšanu darbā. Attiecībā uz šīm 16 aģentūrām mūsu apsvērumi bija par iespējamiem interešu konflikta gadījumiem, *ex ante*/*ex post* kontroles trūkumu, budžeta un juridisko saistību neatbilstīgu pārvaldību un problēmu neziņošanu izņēmumu reģistrā.

44 ***11. attēlā*** parādīti visizplatītākie konstatēto iekšējās kontroles nepilnību veidi. Šādu nepilnību piemēri attiecībā uz interešu konflikta risku ir sniegti ***3. izcēlumā***.

3. izcēlums

Pārvaldības jautājumi un interešu konflikti var radīt šķēršļus ES aģentūru efektivitātei

Trīs Eiropas uzraudzības iestāžu – EBI, EAAPI un EVTI – uzdevums ir nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus finanšu pakalpojumu uzraudzībai. To izveides regulās ir iekļauti dažādi noteikumi, lai nodrošinātu, ka to uzraudzības padomju locekļi "*rīkojas neatkarīgi un objektīvi, vienīgi Savienības kopējās interesēs*" un "*nelūdz un nepieņem (..) valstu valdību un citu publisku vai privātu struktūru norādījumus*"[11].

[11] Regula (ES) Nr. 1093/2010, Regula (ES) Nr. 1094/2010 un Regula (ES) Nr. 1095/2010, 42. pants.

Saskaņā ar Eiropas uzraudzības iestāžu reglamentu Uzraudzības padomes locekļi, kuriem ir interešu konflikts, nedrīkst piedalīties Uzraudzības padomes diskusijās vai balsošanā par attiecīgo jautājumu. Tomēr locekļi var palikt sanāksmē, ja neviens neiebilst (EBI un EAAPI) vai ja locekļu vairākums nebalso par to izslēgšanu (EVTI). Tas rada risku padomes neatkarībai, vismaz šķietami.

Iepriekšējos gados mēs ziņojām vairākos īpašajos ziņojumos par pārvaldības jautājumiem, kas skar Eiropas uzraudzības iestādes, un par šo jautājumu negatīvo ietekmi uz to mērķu sasniegšanu.

Īpašajā ziņojumā par **banku stresa testiem**[12] mēs konstatējām, ka valsts iestādes ir ievērojami iesaistītas EBI pārvaldības struktūrā, jo EBI Uzraudzības padomi veido valstu pārstāvji, kuru iecelšana nav atkarīga no ES struktūru apstiprinājuma. Tas var radīt spriedzi, jo padomes locekļi var rīkoties, lai aizstāvēt tikai valstu, nevis plašākas Eiropas intereses.

Īpašajā ziņojumā par **apdrošināšanas uzraudzību**[13] mēs konstatējām, ka EAAPI darba efektivitāte un lietderība bieži vien ir atkarīga no valsts iestāžu ieguldījuma kvalitātes un to vēlmes sadarboties. EAAPI pašreizējā pārvaldības struktūra dod valsts iestādēm pilnvaras ietekmēt to, cik lielā mērā tiks pārskatīts to darbs, un šādu pārskatīšanu secinājumus. Uzraudzības padome apstiprina visus galvenos dokumentus, piemēram, EAAPI pārraudzības stratēģiju. Tas var apdraudēt EAAPI neatkarību un kavēt tās mērķu sasniegšanu.

Īpašajā ziņojumā par **nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu**[14] mēs konstatējām, ka EBI darbinieki veica rūpīgu izmeklēšanu par iespējamiem ES tiesību aktu pārkāpumiem, bet mēs atradām rakstiskus pierādījumus par mēģinājumiem lobēt ekspertu grupas locekļus laikposmā, kad darba grupa apspriedās par iespējamu ieteikumu. Nobeigumā Uzraudzības padome ieteikuma projektu noraidīja.

Īpašajā ziņojumā par **ieguldījumu fondiem**[15] mēs konstatējām, ka EVTI saskaras ar izaicinājumiem efektīvi izmantot savus instrumentus. Šie izaicinājumi ietver problēmas, ko rada pašas EVTI pārvaldības struktūra, tās atkarība no valsts iestāžu

---

[12] *ERP īpašais ziņojums 10/2019 "Banku ES mēroga stresa testi: sniegts nesalīdzināms informācijas apjoms par bankām, bet vajadzīga labāka koordinācija un koncentrēšanās uz riska faktoriem".*

[13] *ERP īpašais ziņojums 29/2018 "EAAPI būtiski veicināja uzraudzību un stabilitāti apdrošināšanas nozarē, tomēr joprojām pastāv lielas problēmas".*

[14] *ERP īpašais ziņojums 13/2021 "ES centieni apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju banku sektorā ir sadrumstaloti, un to īstenošana ir nepietiekama".*

[15] *ERP īpašais ziņojums 04/2022 "Ieguldījumu fondi: ES rīcība vēl nav radījusi patiesu vienoto tirgu, kas sniegtu labumu ieguldītājiem".*

labas gribas un pašas EVTI Uzraudzības padome vēlmes. Mēs konstatējām, ka abas iestādes deva priekšroku "nesaistošiem" konverģences instrumentiem, kuru efektivitāte vēl nav pierādīta un kuru rezultātā bieži vien netika nodrošināta efektīva un saskaņota uzraudzība. Tas ierobežoja EVTI efektivitāti.

Visos gadījumos mēs ieteicām Komisijai apsvērt iespēju ierosināt izmaiņas Eiropas uzraudzības iestāžu pārvaldības struktūrā tā, lai ļautu tām efektīvāk izmantot savas pilnvaras. Tomēr 2019. gadā likumdevējs nepiekrita Komisijas ierosinātajai[16] pārskatītajai pārvaldības struktūrai.

Darbā pieņemšanas nepilnības bieži vien ir saistītas ar izvērtēšanas procesu

45 Attiecībā uz deviņām aģentūrām (*BEREC* biroju, *Cedefop*, EBI, *EIGE*, *EMA*, *EPPO*, *EUSPA*, *Frontex* un VNV) mēs ziņojam par nepilnībām, kas saistītas ar dažādiem darbā pieņemšanas procedūru aspektiem, tostarp izvērtēšanas procesiem un paziņojumiem par vakancēm. ***11. attēlā*** ir parādīti visizplatītākie nepilnību veidi, kas skar darbā pieņemšanas procedūras.

Nepilnības budžeta pārvaldībā parasti rada lielus pārnesumus vai novēlotus maksājumus

46 Attiecībā uz 10 aģentūrām (*ACER*, *Cedefop*, *EACEA*, *EPPO*, *ERCEA*, *EUIPO*, *eu-LISA*, *FRA*, *Frontex* un *HaDEA*) mēs ziņojam par nepilnībām, kas saistītas ar dažādiem budžeta pārvaldības aspektiem, piemēram, pārmērīgu apropriāciju pārnešanu un lielu kavētu maksājumu īpatsvaru. ***11. attēlā*** ir parādīti visizplatītākie nepilnību veidi budžeta pārvaldībā.

47 ***13. attēlā*** ir parādīts katras aģentūras pārnesto apropriāciju līmenis par katru budžeta sadaļu. ES Finanšu regulā nav noteikta šādu pārnesumu maksimālā summa, un vairākus šos pārnesumus var izskaidrot ar darbību daudzgadu raksturu, tomēr, ja pārnesumu summas ir pārāk lielas, tas var liecināt par kavējumiem darbības programmu vai iepirkuma plānu īstenošanā. Turklāt tie varētu norādīt uz strukturālu problēmu, vāju budžeta plānošanu vai, iespējams, budžeta gada pārskata principa

[16] Komisijas priekšlikums, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1093/2010, Regulu (ES) Nr. 1094/2010 un Regulu (ES) Nr. 1095/2010, COM(2017) 536 final.

pārkāpumu. Mēs ziņojam par šādām nepilnībām četrās aģentūrās (*ACER*, *EACEA*, *eu-LISA* un *FRA*).

13. attēls. Pārnesto apropriāciju līmenis pa budžeta sadaļām

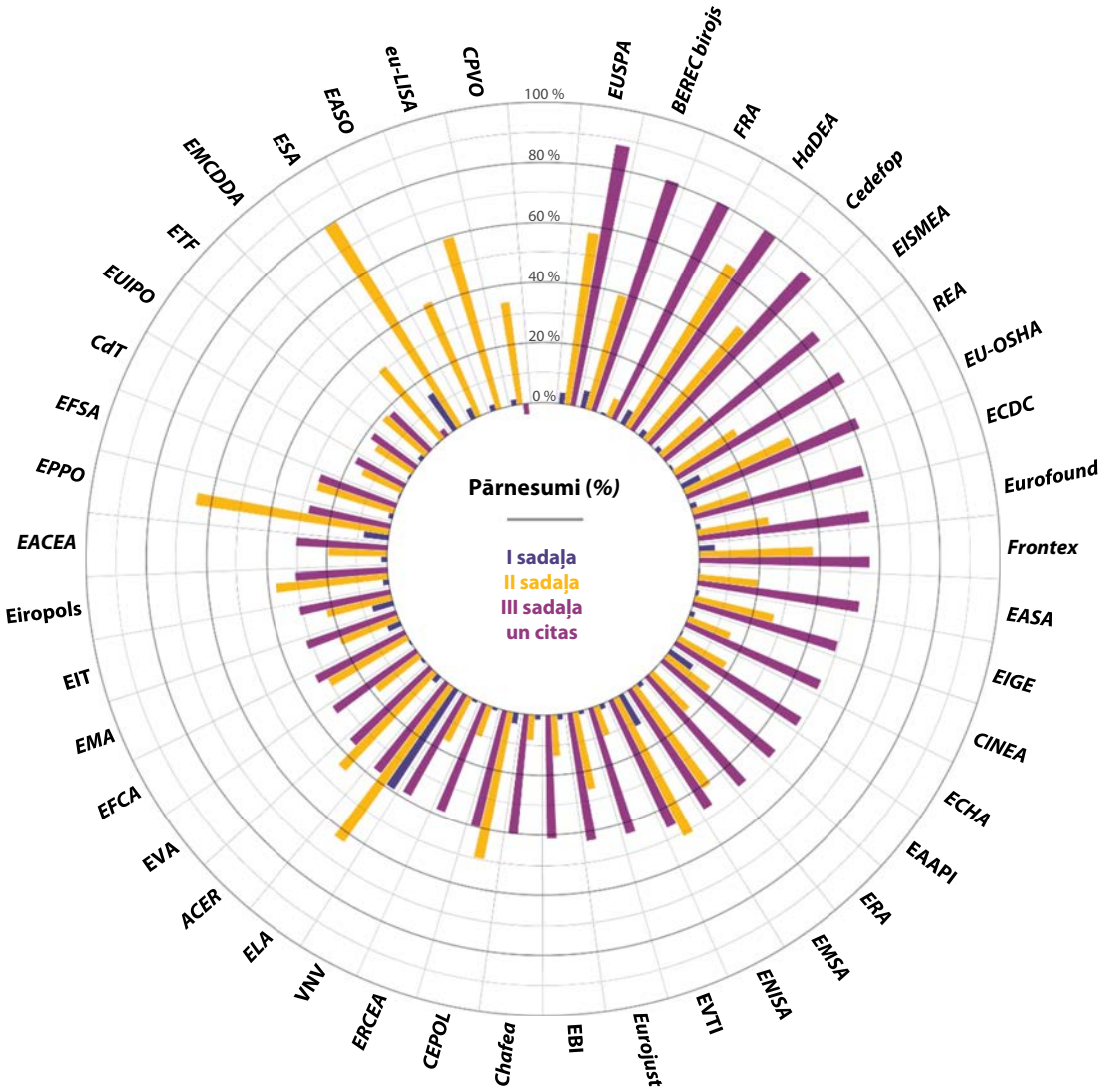

Avots: aģentūru 2021. gada galīgie pārskati, apkopojusi ERP.

3. veicamais pasākums

Lai novērstu pārmērīgu pārnesumu līmeni, attiecīgajām aģentūrām vēl vairāk jāuzlabo to budžeta plānošana un izpildes cikli.

Nepilnības un laba prakse aģentūru darbā saistībā ar iespējamām "virpuļdurvju efekta" situācijām

48 Attiecībā uz 2021. finanšu gadu ikgadējās revīzijas darbu saistībā ar aģentūru pārskatu ticamību un to ieņēmumu un maksājumu likumību un pareizību mēs papildinājām ar analīzi par to, kā aģentūras rīkojās iespējamās "virpuļdurvju efekta" situācijās. ***4. izcēlumā*** paskaidrots, kādas ir "virpuļdurvju efekta" situācijas un kā tās ir saistītas ar interešu konflikta risku un politikas ietekmēšanu.

4. izcēlums

Kas ir "virpuļdurvju efekta" situācijas, un kāpēc tās ir svarīgas?

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO) jēdzienu "virpuļdurvju efekts" definē šādi: "Interešu konflikti var rasties un radīt risku, ka politika varētu tikt ietekmēta, mainoties pozīcijām publiskajā un privātajā sektorā. Ja funkcijas aptver jomas, kuras ir slēgtas vai kuras tieši kontrolējis bijušais valsts ierēdnis, var uzskatīt, ka šī t. s. **virpuļdurvju efekta** parādība sniedz negodīgas priekšrocības attiecībā uz informāciju, attiecībām vai jebkāda cita veida priekšrocībām, kas gūtas iepriekšējo publisko funkciju izpildes laikā. Dažos gadījumos valsts amatpersonas var mēģināt pieņemt lēmumus vai var uzskatīt, ka tās ir pieņēmušas lēmumus nevis sabiedrības interesēs, bet gan bijušā vai nākamā darba devēja interesēs."[17]

ES kontekstā Eiropas Ombuds skaidro:[18] "Kad valsts amatpersona pāriet uz privāto sektoru, bieži saka, ka tā ir piedzīvojusi "**virpuļdurvju efektu**". Tas var apdraudēt ES iestāžu integritāti, jo vērtīgas iekšējās zināšanas var pāriet uz privāto sektoru vai bijušās amatpersonas var lobēt savus bijušos kolēģus, vai esošos ierēdņus var ietekmēt nodarbinātības iespējas nākotnē."

Apmaksātas ārējas darbības veikšana, strādājot ES iestādē vai struktūrā, piemēram, aģentūrā, var radīt līdzīgus riskus kā jauna darba sākšana pēc aiziešanas no ES civildienesta.

49 Aģentūras ir īpaši pakļautas "virpuļdurvju efekta" riskam, jo tās paļaujas uz pagaidu darbiniekiem, un tādējādi pastāv liela personāla mainība; to pārvaldības modelis arī paredz valdes, kuru locekļi parasti strādā salīdzinoši īsu laiku. Dažām

---

[17] *OECD Public Integrity Handbook*; 13.3.2. nodaļa.

[18] Eiropas Ombuda darbs virpuļdurvju efekta jautājumā.

aģentūrām šo risku vēl vairāk palielina nozīmīgas regulatīvas pilnvaras (piemēram, EBI, EAAPI un EVTI) vai saiknes ar nozari (piemēram, *EASA*, *ECHA* un *EFSA*). Mēs nolēmām izskatīt šo tematu, jo tas ir svarīgs ne tikai ES aģentūru pienācīgai darbībai, bet arī to reputācijai un plašākā nozīmē ES reputācijai kopumā.

50 Mēs pārbaudījām gadījumus no 2019. gada līdz 2021. gadam, kad pašreizējie vai bijušie augstākā līmeņa aģentūru darbinieki (administratīvie direktori, direktori un ierēdņi AD14–AD16 pakāpē) sāka darbu pēc aiziešanas no aģentūras vai veica algotu ārēju darbību, strādājot aģentūrā. Mēs pētījām arī līdzīgus gadījumus, kuri skar aģentūru valdes locekļus un bijušos locekļus un kurus dažas aģentūras bija novērtējušas, tikai pamatojoties uz saviem iekšējiem noteikumiem. Mūsu tvērumā ietilpa 40 aģentūras. Netika ņemtas vērā tikai *Chafea*, kas tika slēgta 2021. gadā, un trīs aģentūras, kas sāka darboties vai kļuva autonomas tikai 2021. gadā (*ELA*, *EPPO* un *HaDEA*). Attiecīgie juridiskie standarti ir izskaidroti ***5. izcēlumā***.

5. izcēlums

“Virpuļdurvju efekta” riska pārvaldībai piemērojamais ES tiesiskais regulējums

Noteikumi, kas piemērojami iespējamo **“virpuļdurvju efekta”** situāciju un ar tām saistītā interešu konflikta riska risināšanai, galvenokārt ir izklāstīti ES **Civildienesta noteikumos**[19]. Šie noteikumi attiecas uz ES iestāžu un struktūru, tostarp ES aģentūru, bijušajiem un pašreizējiem darbiniekiem. Noteikumi cita starpā minēti še turpmāk.

- Darbiniekiem ir jāinformē sava aģentūra, ja viņi plāno sākt darbu divu gadu laikā pēc aiziešanas no ES civildienesta.
- Pirms atļaujas piešķiršanas vai atteikšanas bijušajiem darbiniekiem veikt ārēju darbību vai uzsākt jaunu darbu aģentūrai ir jāapspriežas ar Apvienoto komiteju.
- Ja aģentūra uzskata, ka pastāv interešu konflikta risks, tā var aizliegt darbiniekam pieņemt darbu vai dot apstiprinājumu vienīgi tad, ja tiek izpildīti nosacījumi.
- Aģentūrai arī jāaizliedz saviem bijušajiem augstākā līmeņa ierēdņiem lobēt vai aizstāvēt iestādes darbinieku intereses 12 mēnešu laikā pēc aiziešanas no dienesta.

[19] Eiropas Ekonomikas kopienas un Eiropas Atomenerģijas kopienas Civildienesta noteikumi un pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība, 12., 12.b, 16. un 17. pants.

- Aģentūrai katru gadu jāpublicē to gadījumu saraksts, kas novērtēti saistībā ar lobēšanas un interešu aizstāvības risku.

Tomēr šie noteikumi **neattiecas uz aģentūru valdes locekļiem**, jo viņus neuzskata par daļu no aģentūru personāla. Tomēr deviņām aģentūrām ir iekšēji noteikumi, kas attiecas uz šo jomu.

Spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā nav skaidru prasību attiecībā uz atbilstību un uzraudzību

51 Kā minēts ***5. izcēlumā***, Civildienesta noteikumi (tostarp noteikumi par "virpuļdurvju efekta" situācijām un interešu konfliktiem plašākā nozīmē) pēc definīcijas neattiecas uz aģentūru valdes locekļiem, kuri nav aģentūru darbinieki. Tie neattiecas arī uz aģentūru zinātnisko komiteju, ekspertu grupu un citu līdzīgu struktūru locekļiem. Tas rada juridisku vakuumu, jo nav vienota juridiskā pamata, kas noteiktu minimālo prasību līmeni šo kategoriju cilvēkiem, kuri strādā ES aģentūrās, attiecībā uz interešu konflikta risku un "virpuļdurvju efekta" situācijām. Piemērojamo noteikumu noteikšana ir atstāta katras atsevišķas aģentūras ziņā.

52 ES tiesiskajā regulējumā "virpuļdurvju efekta" riska pārvaldībai ir noteikti ļoti ierobežoti ES iestāžu un struktūru (tostarp ES aģentūru) pienākumi uzraudzīt pašreizējo un bijušo darbinieku atbilstību "virpuļdurvju efekta" prasībām. Tajā nav definēts veids, kādā šāda uzraudzība varētu notikt, vai instrumenti, kurus varētu izmantot šim nolūkam. Tādējādi lielākā daļa aģentūru neiesaistās nevienā šādā uzraudzības darbībā, un, visticamāk, netiks atklāti nedeklarēti "virpuļdurvju efekta" gadījumi un to ierobežojumu pārkāpumi, kas noteikti darbiniekiem, kuri aiziet no amata, saistībā ar viņu jauno darbu.

53 Noteikumi, kas attiecas uz "virpuļdurvju efekta" situācijām un ar tām saistīto interešu konflikta risku uzraudzību un risināšanu, nav pietiekami skaidri attiecībā uz attiecīgo ES iestāžu un struktūru pienākumu katru gadu publicēt to gadījumu sarakstu, kas novērtēti lobēšanas un interešu aizstāvības riska kontekstā. Eiropas Ombuds par šo jautājumu ziņoja jau 2017. gadā (sk. ***6. izcēlumu***). Attiecīgie Civildienesta noteikumu noteikumi kopš tā laika nav mainījušies.

6. izcēlums

Eiropas Ombuds aicināja nodrošināt lielāku pārredzamību attiecībā uz gadījumu novērtēšanu saistībā ar lobēšanas un interešu aizstāvības risku

2017. gada ziņojumā[20] Eiropas Ombuds norādīja, ka "informācija jāpublicē par visiem novērtētajiem gadījumiem neatkarīgi no tā, vai iestāde uzskatīja, ka paziņotā profesionālā darbība varētu būt vai būtu saistīta ar lobēšanu un interešu aizstāvību. Tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu 16. panta 3. punkta un 16. panta 4. punkta efektīvu un jēgpilnu piemērošanu." Eiropas Ombuds paziņoja, ka publicējamajā informācijā būtu jāiekļauj:

- attiecīgā augstākā līmeņa darbinieka vārds un uzvārds;
- augstākā līmeņa darbinieka no darba aiziešanas datums;
- amata veids, ko ieņem augstākā līmeņa darbinieks, un to pienākumu apraksts, kas pēdējo trīs gadu laikā veikti ES civildienestā;
- nākamā darba devēja nosaukums un jaunajā darbā veicamo pienākumu veida apraksts; alternatīvi – plānoto pašnodarbinātības darbību apraksts;
- ja nākamais darba devējs vai pašam piederošs uzņēmums ir reģistrēts ES Pārredzamības reģistrā, – saite uz attiecīgo reģistra ierakstu;
- iestādes detalizēts gadījuma novērtējums, tostarp tās secinājums par to, vai to atļaut – ar vai bez riska mazināšanas pasākumiem –, un paziņojums par to, vai paredzētā darbība var ietvert lobēšanu un interešu aizstāvību un tādējādi attaisno lobēšanas un interešu aizstāvības aizlieguma noteikšanu.

[20] *Report of the European Ombudsman on the publication of information on former senior staff so as to enforce the one-year lobbying and advocacy ban*.

4. veicamais pasākums

ES aģentūru tīklam jāsazinās ar Komisiju un likumdevējiem, lai ierosinātu izmaiņas tiesiskajā regulējumā, nosakot minimālo noteikumu kopumu, kas piemērojams ES aģentūru valžu locekļiem saistībā ar interešu konfliktu un "virpuļdurvju efektu". Vajadzības gadījumā līdzīgi noteikumi jāpiemēro arī zinātnisko komiteju, ekspertu grupu un līdzīgu struktūru locekļiem ārpus Civildienesta noteikumu darbības jomas.

Aģentūras lielākoties pilda savus juridiskos pienākumus

54 Ja pašreizējais vai bijušais darbinieks paziņo aģentūrai par plāniem sākt jaunu darbu, aģentūras rīcībā ir 30 darba dienas, lai pieņemtu lēmumu. Ārējai darbībai šāds termiņš nav noteikts. Pirms lēmuma pieņemšanas aģentūrai ir jāapspriežas ar Apvienoto komiteju.

55 Pēdējo trīs gadu laikā (2019.–2021. gadā) tikai 20 no 40 mūsu pārbaudītajām aģentūrām bija izskatījušas visus iespējamos "virpuļdurvju efekta" gadījumus, kas saistīti ar to augstākā līmeņa darbiniekiem. Tikai piecas aģentūras bija novērtējušas visus gadījumus, kuros to valdes locekļi sāka jaunu darbu vai ārēju darbību. Kā parādīts ***14. attēlā***, kopā bija novērtēts 71 gadījums, no tiem 43 gadījumi attiecās uz augstākā līmeņa darbiniekiem un 28 – uz valdes locekļiem. Šo skaitļu pamatā ir informācija, ko mēs saņēmām no aģentūrām, kuras, savukārt, kopumā bija paļāvušās uz attiecīgo darbinieku un valdes locekļu pašdeklarācijām. Mēs neesam veikuši izmeklēšanu, lai atklātu nedeklarētus gadījumus.

14. attēls. Lielākā daļa aģentūru novērtēja ļoti nedaudzus gadījumus vai nevērtēja nevienu

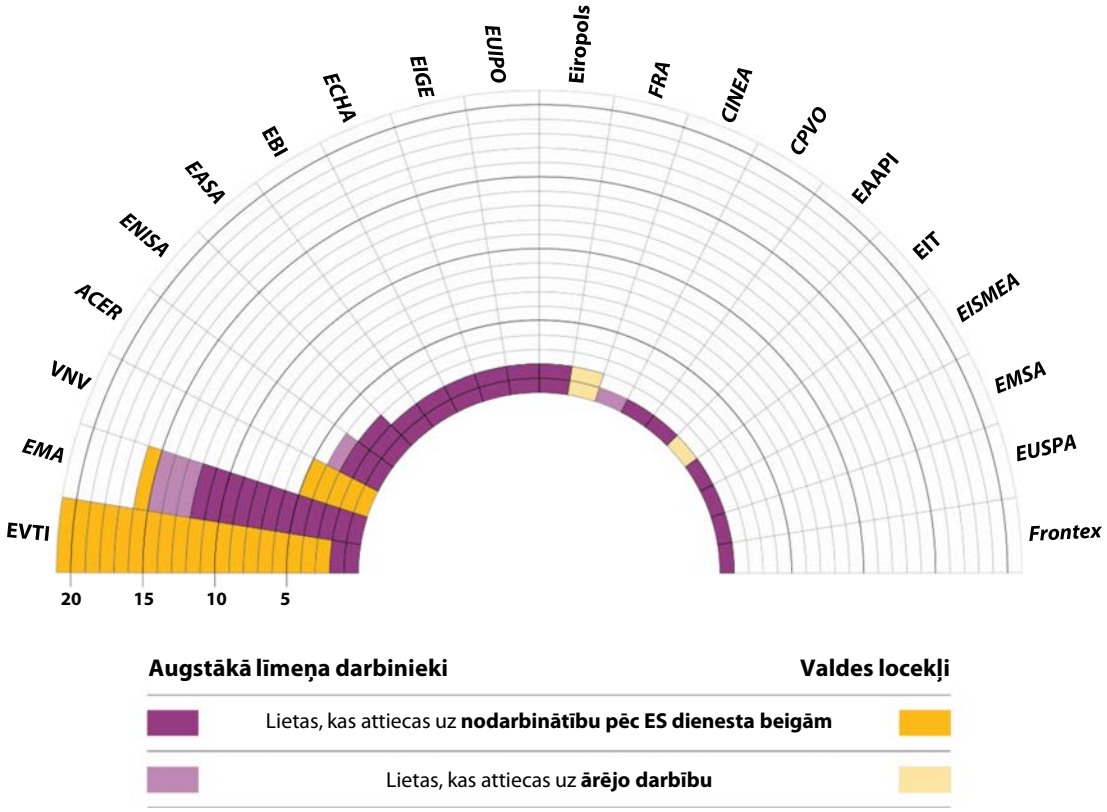

Avots: ERP, balstoties informāciju, kas saņemta no aģentūrām.

56 Mēs pārbaudījām 17 šādu gadījumu izlasi un secinājām, ka aģentūras kopumā ievēroja piemērojamās juridiskās prasības. Mūsu konstatētie pārkāpumi sešās aģentūrās (sk. ***15. attēlu***) attiecās uz pienākumu publicēt novērtēto gadījumu sarakstu, apspriesties ar Apvienoto komiteju vai pieņemt oficiālu lēmumu 30 darba dienu laikā.

15. attēls. Mēs konstatējām procedūras noteikumu pārkāpumus sešās aģentūrās

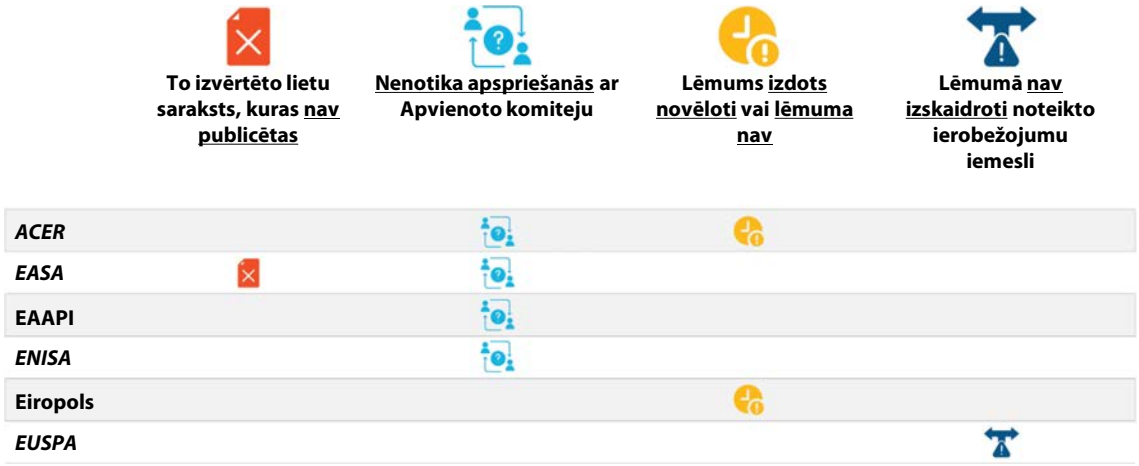

Avots: ERP.

5. veicamais pasākums

Aģentūrām jāstiprina savas iekšējās procedūras un kontroles mehānismi attiecībā uz iespējamām "virpuļdurvju efekta" situācijām, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību piemērojamajiem noteikumiem. Konkrētāk, iesakām aģentūrām:

- pieņemt oficiālus lēmumus piemērojamajā termiņā;
- pirms lēmuma pieņemšanas apspriesties ar Apvienoto komiteju par visiem gadījumiem;
- Publicēt visu to gadījumu sarakstu, kas novērtēti saistībā ar lobēšanas un interešu aizstāvības risku.

Tikai dažas aģentūras, risinot iespējamās "virpuļdurvju efekta" situācijas, pārsniedz minimālās juridiskās prasības

57 Deviņas aģentūras (EBI, EAAPI, EIT, *EMA*, EVTI, *EUIPO*, Eiropols, *FRA* un VNV) ir ieviesušas savus iekšējus noteikumus, lai risinātu noteikumu trūkumu ES tiesību aktos, kas reglamentē aģentūru valdes locekļu darbību. Sk. ***7. izcēlumu***.

7. izcēlums

EMA un EIT "virpuļdurvju efekta" noteikumu piemēri

EMA iekšējie noteikumi paredz, ka valdes locekļiem (un viņu aizstājējiem) nekavējoties jāpaziņo *EMA* par savu nodomu iesaistīties profesionālajā darbībā ar farmācijas uzņēmumiem. No brīža, kad *EMA* saņem šādu paziņojumu, tai ir jāierobežo attiecīgās personas turpmāka iesaiste valdes darbībās. Līdzīgi noteikumi attiecas arī uz *EMA* zinātnisko komiteju un ekspertu grupu locekļiem.

EIT ir labas rīcības kodekss, kurā risināti valdes locekļu interešu konflikta jautājumi. Kodekss liedz valdes locekļiem ieņemt jebkādu apmaksātu vai neapmaksātu amatu uzņēmumos, pētniecības centros vai universitātēs, kas piedalās EIT zināšanu un inovācijas kopienās vai saņem EIT dotācijas divus gadus pēc aiziešanas no amata.

58 Atlikusī 31 aģentūra ņem vērā tikai iespējamos "virpuļdurvju efekta" gadījumus attiecībā uz to pašreizējiem un bijušajiem darbiniekiem. Tādējādi tikai neliela daļa no iespējamiem "virpuļdurvju efekta" gadījumiem saistībā ar aģentūru valdes locekļiem tiek novērtēti (sk. ***16. attēlu***). Tas var radīt domājamus vai faktiskus interešu konfliktus, kas var novest pie:

- tā, ka lēmumi tiek pieņemti nevis sabiedrības interesēs, bet attiecīgā valdes locekļa nākamā darba devēja interesēs;
- negodīgas priekšrocības atsevišķām privātā sektora struktūrām iekšējās informācijas vai attiecību/lobēšanas ziņā.

16. attēls. Saistībā ar aģentūru valdes locekļiem tiek novērtēti nedaudzi potenciālie "virpuļdurvju efekta" gadījumi

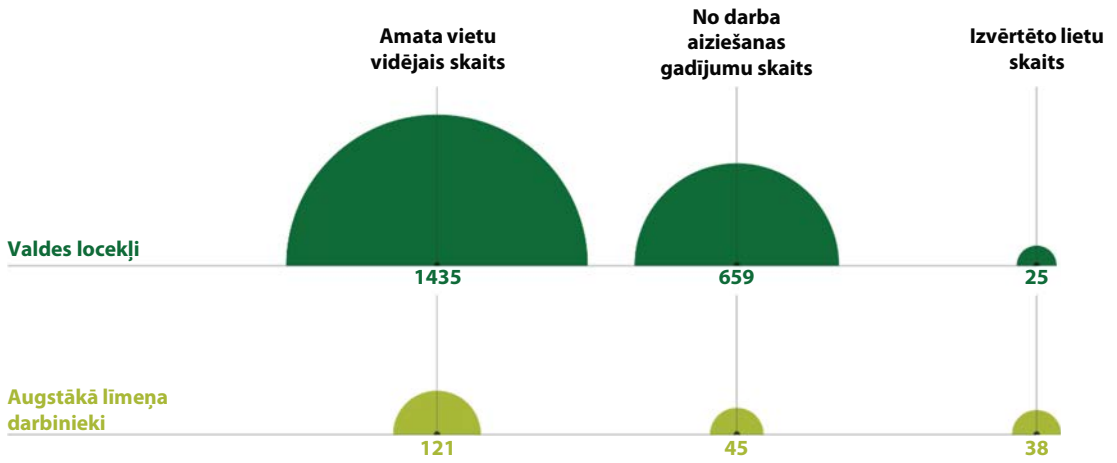

Avots: ERP, balstoties informāciju, kas saņemta no aģentūrām.

6. veicamais pasākums

Aģentūrām jāievieš iekšējie noteikumi attiecībā uz valdes locekļiem par interešu konfliktiem kopumā un jo īpaši par "virpuļdurvju efekta" situācijām.

59 Kopumā mēs konstatējām, ka aģentūras paļaujas gandrīz tikai uz attiecīgo darbinieku pašdeklarācijām, lai apzinātu iespējamās "virpuļdurvju efekta" situācijas un ar tām saistīto interešu konfliktu risku. Lielākā daļa aģentūru neveic nekādus pasākumus, lai noteiktu, vai pašreizējie darbinieki varētu veikt nedeklarētas ārējas darbības vai arī vai bijušie darbinieki nav uzsākuši jaunu darbu, par to neinformējot aģentūru. Tās arī nepārrauga, vai bijušie darbinieki ievēro ierobežojumus, kas viņiem noteikti attiecībā uz jaunajām darbvietām. Tomēr mēs esam konstatējuši četrus labas prakses piemērus, kad aģentūras ir ieviesušas uzraudzības procedūras. Sk. ***8. izcēlumu***.

8. izcēlums

Tikai četrās aģentūrās (*BEREC* birojā, VNV, EBI un EVTI) ir ieviestas procedūras, lai uzraudzītu atbilstību noteikumiem par "virpuļdurvju efektu"

BEREC birojs ir ieviesis procedūras, lai veiktu izlases veida pārbaudes par to, kā bijušie darbinieki pilda savus pienākumus saskaņā ar Civildienesta noteikumu 16. pantu. Šajās pārbaudēs galvenā uzmanība tiek pievērsta augstākā līmeņa darbiniekiem un darbiniekiem, kuriem vai nu bija aizliegts veikt konkrētu profesionālo darbību, vai arī ar zināmiem ierobežojumiem bija atļauts pieņemt jaunu darbu.

VNV ir izstrādājusi procedūras, lai, tostarp izmantojot publiski pieejamas datubāzes, veiktu atbilstības pārbaudes bijušajiem darbiniekiem, kuri pēdējo divu gadu laikā aizgājuši no VNV.

7. veicamais pasākums

Aģentūrām aktīvi jāuzrauga savu augstākā līmeņa darbinieku (tostarp to, kuri aizgājuši no aģentūras pēdējo divu gadu laikā) profesionālā darbība, lai varētu atklāt nedeklarētas "virpuļdurvju efekta" situācijas un nodrošināt iepriekš noteikto ierobežojumu ievērošanu.

Aģentūrām aktīvi jāuzrauga savu augstākā līmeņa darbinieku (tostarp to, kuri aizgājuši no aģentūras pēdējo divu gadu laikā) profesionālā darbība, lai varētu atklāt nedeklarētas "virpuļdurvju efekta" situācijas un nodrošināt iepriekš noteikto ierobežojumu ievērošanu.

Citi ERP dokumenti, kuri attiecas uz aģentūrām

60 Līdztekus revīzijas ziņojumiem par aģentūrām 2021. gadā un 2022. gada pirmajā pusē ERP publicēja arī vairākus īpašos ziņojumus par to, kā tiek īstenota ES politika, un tajos bija atsauces uz vairākām aģentūrām. Pilns saraksts redzams ***17. attēlā***.

17. attēls. Citi ERP īpašie ziņojumi, kas attiecas uz aģentūrām un kas izdoti 2021. gadā un 2022. gada pirmajā pusē

DFS 1. kategorija | DFS 2. kategorija | DFS 3. kategorija | DFS 4. kategorija | DFS 5. kategorija | Pašfinansējošas aģentūras

I apakšpalāta

Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana

EVA

Īpašais ziņojums 12/2021

"Princips "piesārņotājs maksā" ES vides politikas jomās un darbībās nav piemērots konsekventi"

EVA

Īpašais ziņojums 16/2021

"Kopējā lauksaimniecības politika un klimats. Puse no ES izdevumiem klimata jomā, tomēr lauku saimniecību radīto emisiju apjoms nemazinās"

EVA

Īpašais ziņojums 20/2021

"Ilgtspējīga ūdens izmantošana lauksaimniecībā: KLP līdzekļi drīzāk veicina lielāku, nevis efektīvāku ūdens patēriņu"

EVA

Īpašais ziņojums 21/2021

"Eiropas Savienības finansējums biodaudzveidībai un klimata pārmaiņām ES mežos: pozitīvi, taču ierobežoti rezultāti"

EVA

Īpašais ziņojums 09/2022

"Klimata izdevumi 2014.–2020. gada ES budžetā: nav tik lieli, kā ziņots"

II apakšpalāta

Ieguldījums kohēzijai, izaugsmei un iekļautībai

CINEA

Īpašais ziņojums 05/2021

"Elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūra: vairāk uzlādes staciju, bet infrastruktūras nevienmērīga ieviešana apgrūtina ceļošanu pa Eiropas Savienību"

Eurofound

Īpašais ziņojums 25/2021

"ESF atbalsts ilgstoša bezdarba apkarošanai. Pasākumiem jābūt mērķtiecīgākiem, pielāgotiem un uzraudzītiem"

BEREC* birojs, *ENISA

Īpašais ziņojums 03/2022

"5G ierīkošana Eiropas Savienībā: tīklu ieviešana kavējas, turklāt drošības jautājumi joprojām nav atrisināti"

DFS 1. kategorija | DFS 2. kategorija | DFS 3. kategorija | DFS 4. kategorija | DFS 5. kategorija | Pašfinansējošas aģentūras

III apakšpalāta

Ārējās darbības, drošība un tiesiskums

FRONTEX

Īpašais ziņojums 17/2021

"ES sadarbība ar trešām valstīm atpakaļuzņemšanas jomā: attiecīgajiem pasākumiem ir ierobežoti rezultāti"

ENISA

Īpašais ziņojums 05/2022

"ES iestāžu, struktūru un aģentūru kiberdrošība: sagatavotības līmenis kopumā neatbilst apdraudējumam"

ECDC **EUSPA**

Īpašais ziņojums 13/2022

"Brīva pārvietošanās Eiropas Savienībā Covid-19 pandēmijas laikā:

ierobežota iekšējās robežkontroles pārbaude un nekoordinēta dalībvalstu rīcība"

IV apakšpalāta

Tirgu regulējums un konkurētspējīga ekonomika

VNV

Īpašais ziņojums 01/2021

"Noregulējuma plānošana saskaņā ar vienoto noregulējuma mehānismu"

EUSPA

Īpašais ziņojums 07/2021

"Eiropas Savienības kosmosa programmas *Galileo* un *Copernicus*: pakalpojumu sniegšana ir uzsākta, taču to izmantošanai vajadzīgi turpmāki stimuli"

FRONTEX

Īpašais ziņojums 08/2021

"*Frontex* atbalsts ārējo robežu pārvaldībai līdz šim nav bijis pietiekami efektīvs"

EBI

Īpašais ziņojums 13/2021

"ES centieni apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju banku sektorā ir sadrumstaloti, un to īstenošana ir nepietiekama"

EIROPOLS

Īpašais ziņojums 19/2021

"Eiropola atbalsts migrantu kontrabandas apkarošanai: vērtīgs partneris, bet nepietiekami izmantoti datu avoti un rezultātu mērīšana"

EVTI, EAAPI, EBI

Īpašais ziņojums 04/2022

"Ieguldījumu fondi: ES rīcība vēl nav radījusi patiesu vienoto tirgu, kas sniegtu labumu ieguldītājiem"

EUIPO

Īpašais ziņojums 06/2022

"Eiropas Savienības intelektuālā īpašuma tiesības: aizsardzība nav pilnīga"

EISMEA

Īpašais ziņojums 07/2022

"MVU internacionalizācijas instrumenti: liels skaits atbalsta darbību, taču tās nav pilnībā saskaņotas vai koordinētas"

REA

Īpašais ziņojums 15/2022

"Pasākumi ar mērķi paplašināt dalību pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" bija labi izstrādāti, bet ilgtspējīgas pārmaiņas galvenokārt būs atkarīgas no valsts iestāžu centieniem"

DFS 1. kategorija | DFS 2. kategorija | DFS 3. kategorija | DFS 4. kategorija | DFS 5. kategorija | Pašfinansējošas aģentūras

V apakšpalāta

Savienības finansēšana un pārvaldība

EIGE

Īpašais ziņojums 10/2021

"Dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana ES budžetā: laiks vārdus pārvērst darbos"

EVTI, EAAPI, EBI

Īpašais ziņojums 22/2021

"Ilgtspējīgs finansējums: vajadzīga saskaņotāka ES rīcība, lai finansējumu novirzītu ilgtspējīgiem ieguldījumiem"

REA

Īpašais ziņojums 11/2022

"ES budžeta aizsardzība: labāk jāizmanto iekļaušana melnajā sarakstā"

Avots: ERP.

Aģentūras veic turpmākus pasākumus saistībā ar iepriekšējo gadu revīzijas apsvērumiem

61 Mēs sniedzam informāciju par turpmāko pasākumu statusu, kurus aģentūras veikušas attiecībā uz iepriekšējo gadu apsvērumiem. ***18. attēlā*** ir parādīts, ka saistībā ar 139 apsvērumiem, attiecībā uz kuriem 2020. gada beigās nekas nebija darīts, 2021. gadā 67 gadījumos korektīvie pasākumi bija pabeigti, bet 39 gadījumos tie turpinājās. Attiecībā uz 22 aģentūrām (*ACER*, *BEREC* birojs, *CEPOL*, *CPVO*, *EASA*, *EASO*, *EFSA*, *EISMEA*, EIT, *EMA*, *EMCDDA*, *ERA*, EVTI, *ETF*, *EUIPO*, *eu-LISA*, *Eurofound*, *Eurojust*, Eiropols, *FRA*, *Frontex* un VNV) mēs ziņojam par kopumā 48 apsvērumiem no iepriekšējiem gadiem, kas vēl nav īstenoti; no tiem deviņu apsvērumu ieviešana nav sākta.

18. attēls. Aģentūru centieni saistībā ar iepriekšējos gados formulēto apsvērumu īstenošanu

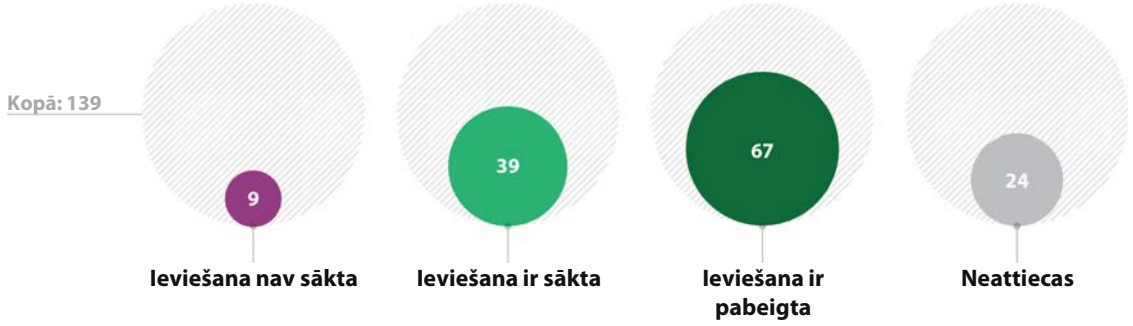

Avots: ERP.

62 ***9. izcēlumā*** ir izskaidroti dažādie turpmāko pasākumu statusi, kas izmantoti šajā dokumentā, un sniegti piemēri tipiskām situācijām, uz kurām tie attiecas.

9. izcēlums

Paskaidrojumi par šajā dokumentā izmantoto turpmāko pasākumu statusu

Ieviests: aģentūra ieviesa uzlabojumus, lai ņemtu vērā apsvērumu; to pamato pierādījumi un ERP pārbaude.

Ieviešana ir sākta: ir pierādījumi, ka ir veikti korektīvi pasākumi, bet process vēl nav pilnībā īstenots vai pabeigts.

Ieviešana nav sākta: aģentūra nereaģē uz apsvērumu vai tam nepiekrīt.

Neattiecas: apsvērums vairs nav piemērojams vai arī beidzies termiņš līgumam, kas izraisīja attiecīgā apsvēruma formulēšanu. Piemērojams arī tad, ja apstākļu maiņas dēļ problēmas risināšanas izmaksas pārsniedz ieguvumus.

Akronīmu saraksts, ko izmanto ES aģentūrām un citām struktūrām

Akronīms	Pilns nosaukums
ACER	Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūra
***BEREC* biroj s**	Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestādes atbalsta aģentūra
CdT	Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs
Cedefop	Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs
CEPOL	Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra
Chafea	Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra
CINEA	Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra
CPVO	Kopienas Augu šķirņu birojs
EACEA	Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra
EASA	Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra

Akronīms	Pilns nosaukums
EMA	Eiropas Zāļu aģentūra
EMCDDA	Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs
EMSA	Eiropas Jūras drošības aģentūra
ENISA	Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūra
EPPO	Eiropas Prokuratūra
ERA	Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra
ERCEA	Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra
ESA	*Euratom* Apgādes aģentūra
EVTI	Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde
ETF	Eiropas Izglītības fonds

Akronīms	Pilns nosaukums
EASO	Eiropas Patvēruma atbalsta birojs
EBI	Eiropas Banku iestāde
ECDC	Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs
ECHA	Eiropas Ķimikāliju aģentūra
EVA	Eiropas Vides aģentūra
EFCA	Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra
EFSA	Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde
EIGE	Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts
EAAPI	Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde
EISMEA	Eiropas Inovāciju padome un MVU izpildaģentūra
EIT	Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts
ELA	Eiropas Darba iestāde

Akronīms	Pilns nosaukums
EUIPO	Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs
eu-LISA	Eiropas Savienības Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā
EU-OSHA	Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra
Eurofound	Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds
Eurojust	Eiropas Savienības Aģentūra tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās
Eiropols	Eiropas Savienības Aģentūra tiesībaizsardzības sadarbībai
EUSPA	Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūra
FRA	Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra
Frontex	Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra
HaDEA	Eiropas Veselības un digitālā izpildaģentūra
REA	Eiropas Pētniecības izpildaģentūra
VNV	Vienotā noregulējuma valde

Revīzijas darba grupa

Trešajā rindā (no kreisās uz labo): Jānis Gaišonoks*, Marco Corradi, Peter Eklund, Joao Pedro Bento, Ivo Koppelmaa, Emmanuel Djoffon* (revidenti).

Otrajā rindā (no kreisās uz labo): *Sergio Gascon Samper* (revidents)*, Alexandra Mazilu* (grafiskā dizainere)*, Nikolaos Alampanos, Armin Hosp, Leonidas Tsonakas, Paulo Oliveira,* (revidenti)*, Ioanna Michali* (asistente).

Pirmajā rindā (no kreisās uz labo): Rimantas Šadžius (ERP loceklis)*, Julio Cesar Santin Santos, Mirko Gottmann* (revidenti)*, Michal Machowski* (atbildīgais vadītājs)*, Christine Becker* (revidente)*, Mindaugas Pakstys* (biroja vadītājs).

Revīzijas darba grupas dalībnieki, kas nav redzami fotoattēlā: *John Sweeney* (atbildīgais vadītājs)*, Di Hai, Matthias Blaas* (atašeji)*, Iveta Adovica, Santiago Fuentes, Joaquin Hernandez Fernandez, Marc Hertgen, Tomas Mackevicius, Hans Christian Monz, Roberto Sanz Moratal, Svetoslava Tashkova* (revidenti), *Chantal Kapawa* (asistente).

Vēlamies apliecināt īpašu cieņu ERP loceklim *Alex Brenninkmeijer* (1951.–2022. g.), kurš šo revīziju vadīja līdz 2022. gada aprīlim.

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2022.

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar ERP Lēmumu Nr. 6–2019 par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: *Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence*. Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamas privātpersonas, piem., ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

QJ-AH-22-001-LV-N

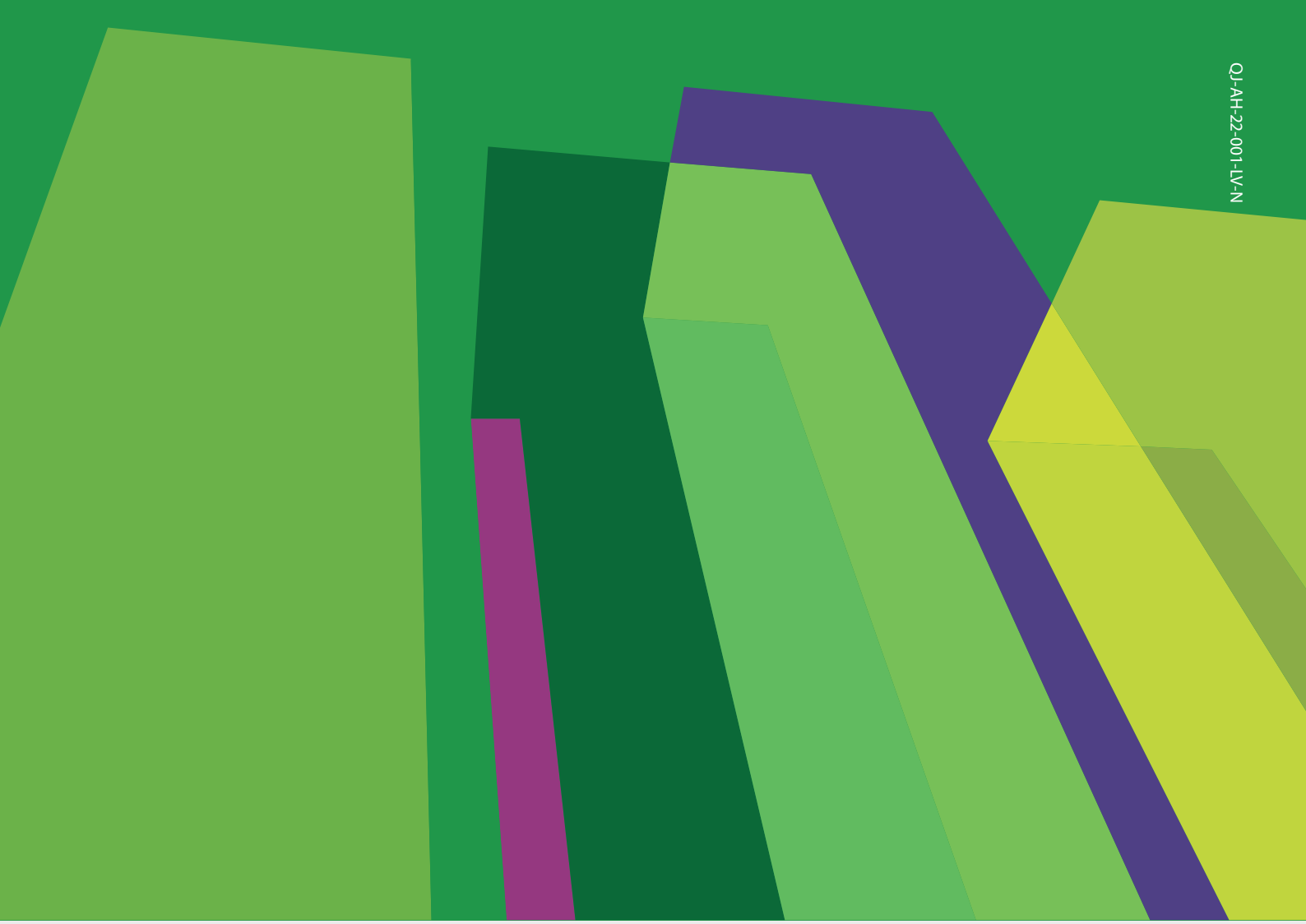

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA

Eiropas Savienības Publikāciju birojs

ISBN 978-92-847-8834-7